

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 22 december 2009 (05.01)
(OR. en)**

17696/09

POLGEN 240

NOTA

---

van: het Spaanse, het Belgische en het Hongaarse voorzitterschap
aan: de delegaties

Betreft: 18-maandenprogramma van de Raad

Voor de delegaties gaat hierbij de definitieve versie van het 18-maandenprogramma van de Raad dat is opgesteld door het Spaanse, het Belgische en het Hongaarse voorzitterschap.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
STRATEGISCH KADER.....	6
OPERATIONEEL PROGRAMMA.....	15
ALGEMENE ZAKEN - HORIZONTALE KWESTIES	15
Een nieuw Verdrag	15
De Lissabonstrategie voor de periode na 2010 (EU 2020)	15
Klimaatverandering/energiezekerheid	16
Tussentijdse herziening van het financieel kader / volgende financiële vooruitzichten.....	17
Cohesiebeleid, territoriale samenhang en stadsontwikkeling.....	18
Donau-strategie.....	19
Ultraperifere regio's	19
Geïntegreerd maritiem beleid	19
Uitbreiding.....	20
ECONOMISCHE EN FINANCIËLE ZAKEN	21
Economische beleidscoördinatie	21
Financiële markten en diensten	22
Internationale Aspecten.....	23
Fiscaliteit	24
Lissabon-strategie na 2010.....	24
EU-begroting	25
Statistiek	25
CONCURRENTIEVERMOGEN	27
Interne markt	27
Concurrentievermogen en industrieel beleid.....	29
Mkb	30
Innovatie en intellectuele eigendom	30
Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie	31
Douane	33
Toerisme.....	34
WERKGELEGENHEID, SOCIAAL BELEID, VOLKSGEZONDHEID EN CONSUMENTENZAKEN.....	35
Lissabon-strategie na 2010.....	35
Europese werkgelegenheidsstrategie	36
De Europese Sociale Agenda	37
Sociale integratie en sociale bescherming.....	37
Gelijkheid van vrouwen en mannen en non-discriminatie.....	38
Volksgezondheid	39
Consumentenbescherming.....	40
Wetgeving inzake levensmiddelen	41

VERVOER, TELECOMMUNICATIE EN ENERGIE.....	42
Vervoer.....	42
Telecommunicatie.....	43
Energie	45
MILIEU	47
Overkoepelende prioriteit: vergroening van het beleid.....	47
Klimaatverandering.....	48
Biodiversiteit	48
Milieu en volksgezondheid	49
Duurzame consumptie en productie / duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen	50
Water.....	51
Betere instrumenten voor het milieubeleid	51
BELEID INZAKE ONDERWIJS, OPLEIDING, JONGEREN, SPORT, CULTUUR EN AUDIOVISUEEL BELEID	53
Het strategisch kader op het gebied van onderwijs en opleiding voor 2020.....	53
De sociale dimensie van onderwijs en opleiding.....	54
Scholen voor de 21e eeuw.....	54
Beroepsonderwijs en –opleiding - het proces van Kopenhagen.....	54
Modernisering van het hoger onderwijs.....	55
Tussentijdse herziening van het programma voor een leven lang leren	56
Jeugdzaken	56
Cultuur.....	57
Audiovisueel beleid	58
Sport.....	58
LANDBOUW	60
Hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013	60
Melksector.....	60
De kwaliteit van de landbouwproducten.....	60
Concurrentievermogen van de agrofoodindustrie	60
Plattelandsontwikkeling	61
Bosbouw.....	61
Vereenvoudiging.....	61
Samenhang	61
WTO-DDA-onderhandelingen	62
POSEI-verordening.....	62
Gezondheid en welzijn van dieren.....	62
Plantengezondheid	63
GGO's.....	63
Het hygiënepakket	63
Derde landen.....	63
VISSERIJ	64
Hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid	64
Hervorming van de gemeenschappelijke marktordening in de sector visserij- en aquacultuurproducten.....	64
Implementatie van de strategie voor aquacultuur.....	64
TAC's en quota 2011.....	64
Meerjarige herstel- en beheersplannen	65

JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN	66
BINNENLANDSE ZAKEN	66
Asiel en immigratie.....	66
Legale immigratie	66
Integratie van onderdanen van derde landen	67
Illegale immigratie	67
Visumbeleid.....	68
Schengenruimte	68
Internationale bescherming	68
Samenwerking met derde landen in het kader van de totaalaanpak van de EU	69
Strategie voor interne veiligheid.....	69
Terrorismebestrijding.....	69
Bestrijding van mensenhandel.....	70
Drugsbestrijding	70
Politie- en douanesamenwerking	70
Criminaliteitspreventie en de strijd tegen zware en georganiseerde criminaliteit.....	71
Uitwisseling van informatie	72
Civiele bescherming.....	73
JUSTITIËLE SAMENWERKING	73
Praktische samenwerking in burgerlijke zaken	73
Justitiële samenwerking in strafzaken.....	75
Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken.....	76
Externe dimensie van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht	77
EXTERNE BETREKKINGEN	78
Crisisbeheersing.....	78
Non-proliferatie en ontwapening.....	79
Bestrijding van terrorisme.....	80
Multilaterale samenwerking	80
Europese consulaire samenwerking en de bescherming van de Europese burger.....	80
Mensenrechten en rechtsstaat	81
Handelsbeleid	81
Ontwikkelingssamenwerking	82
West-Europa buiten de EU.....	83
Westelijke Balkan	84
Naburige landen Oost-Europa en het Middellandse Zeegebied	84
Betrekkingen met Rusland	85
Centraal-Azië.....	85
Midden-Oosten	86
Transatlantische betrekkingen	86
Afrika	87
Azië	87
Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied.....	89

18-MAANDENPROGRAMMA
VAN HET SPAANSE, HET BELGISCHE EN HET HONGAARSE
VOorzITTERSCHAP

INLEIDING

Dit document bevat het gecombineerde programma van het Spaanse, het Belgische en het Hongaarse voorzitterschap van januari 2010 tot en met juni 2011. Het omvat twee delen. Deel 1 schetst het strategische kader voor het programma en plaatst het in een ruimere context, en meer bepaald in het perspectief van doelstellingen voor de langere termijn, dat wil zeggen tot in de periode van de volgende drie voorzitterschappen. Overeenkomstig het herziene reglement van orde van de Raad zijn derhalve het toekomstige Poolse, Deense en Cypriotische voorzitterschap over dit gedeelte geraadpleegd. Het tweede deel bevat het operationele programma met de onderwerpen die naar verwacht in de 18-maandenperiode aan de orde zullen komen.

De drie voorzitterschappen zullen hun taken uitoefenen op basis van het nieuwe Verdrag dat op 1 december 2009 in werking is getreden. Zij zullen er alles aan doen om te bereiken dat de nieuwe regels en bepalingen vlot worden toegepast. Dit betekent dat de drie voorzitterschappen zeer nauw zullen moeten samenwerken, zowel onderling als met de nieuwe voorzitter van de Europese Raad en de HV die de Raad Buitenlandse Zaken zal voorzitten. Tegelijk zullen de voorzitterschappen zeer ruim gebruik maken van de inbreng van de nieuwe Commissie op basis van de politieke richtsnoeren die haar voorzitter in september 2009 heeft opgesteld, en van haar werkprogramma. Zij zullen ook zeer nauw samenwerken met het Europees Parlement, dat in het Verdrag van Lissabon een veel grotere rol gekregen heeft.

DEEL I

STRATEGISCH KADER

In een snel veranderende wereld staan wij voor een aantal ongeziene uitdagingen die collectief en vastberaden moeten worden aangepakt. Alleen door samen op te treden in het kader van onze Europese Unie zullen wij een leidende rol kunnen spelen en een aanzienlijke invloed kunnen uitoefenen in belangrijke kwesties op mondiaal niveau.

Wij moeten streven naar een Unie die dicht bij haar burgers en hun bekommernissen staat. Wij zullen daarom een gericht beleid bevorderen waar de burger direct voordeel bij heeft. Wij kunnen daarbij voortbouwen op de verwezenlijkingen uit het verleden en gebruik maken van economische, sociale en culturele verworvenheden, zoals culturele diversiteit, die uniek zijn voor Europa.

De komende 18 maanden zullen bepalend zijn voor het leggen van een basis voor een geheel duurzaam groeimodel dat effectief kan inspelen op de huidige en toekomstige uitdagingen. Het Verdrag van Lissabon zal de capaciteit van de Unie om deze uitdagingen op doeltreffender wijze het hoofd te bieden, vergroten.

De taak die ons wacht is een meer verenigd en beter geïntegreerd Europa op te bouwen, dat in staat is mondiale uitdagingen aan te gaan.

o

o o

De **herziening van de Lissabonstrategie** is een belangrijke prioriteit. Het is onze ambitie een nieuw strategisch beleidskader in te voeren om te bouwen aan een Europa dat de crisis te boven kan komen, duurzame groei en werkgelegenheid, en innovatie en concurrentiekracht kan bevorderen, en daarbij de sociale, economische en territoriale cohesie kan versterken, klimaatverandering kan bestrijden en de energiezekerheid kan verbeteren.

Bij de ontwikkeling van een nieuwe strategie zullen de voortgangsrapporten over de Europese en nationale herstelplannen volledig in aanmerking genomen worden. Er zal uit geput worden bij de uitvoering van de Europese werkgelegenheidsstrategie in het licht van de demografische en ecologische uitdagingen. De Lissabonstrategie voor de periode na 2010 moet inspelen op de diversiteit van de EU. Met name moet zij beter gestructureerd zijn, met een sterk cohesiebeleid, en moet zij ertoe bijdragen dat kansarme territoriale eenheden en sociale groepen hun situatie verbeteren. Een van de kerndoelstellingen van de nieuwe strategie is het aanpakken van de negatieve economische en sociale effecten van de financiële crisis.

Onderzoek, ontwikkeling en innovatie moet hierbij een sleutelrol blijven spelen, op basis van het bepaalde in het Verdrag van Lissabon. Ook moet ten volle gebruik worden gemaakt van een sterke, goed functionerende interne markt, met inbegrip van de volledige toepassing van het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal. Europa heeft een sterkere industriële basis, een gemoderniseerde dienstensector en een bloeiende plattelandseconomie nodig.

In de nieuwe strategie moeten realistische gemeenschappelijke streefcijfers voor de komende tien jaar worden vastgesteld, met bijzondere nadruk op groei en werkgelegenheid. Zij moet ook een toetsing van alle uitvoeringsmechanismen bevatten, zodat een coherenter, effectievere beleidsvorming mogelijk wordt. Wij moeten met name komen tot een sterkere betrokkenheid van belanghebbenden, onder meer op lokaal en regionaal niveau, om de best mogelijke resultaten qua groei en werkgelegenheid te bereiken. De drie voorzitterschappen zijn ten volle bereid om mogelijke nieuwe initiatieven van de Commissie te bestuderen en zijn met name ingenomen met de aangekondigde "EU-strategie voor 2020" en met een mogelijk kwaliteitskader voor diensten van algemeen belang.

De financiële crisis heeft zwakke plekken in het **economisch en financieel systeem** aan het licht gebracht. Financiële markten moeten beter gereguleerd en gemonitord worden. Het is met name van belang spoedig de wetgevingsvoorstellen in verband met de instelling van het Europees Comité voor systeemrisico's, respectievelijk de Europese toezichthoudende autoriteiten te voltooien, zodat deze eind 2010 operationeel zijn.

De werkzaamheden inzake belangrijke kwesties zoals transparantie, onder meer betere methoden voor waardering van activa en betere financiële besluitvorming, versterking van het prudentiële kader (kapitaalvereisten en kapitaalvoorraad), waaronder anticyclische elementen, en versterking van de infrastructuur van de kapitaalmarkten, zullen snel afgerond moeten worden. De drie voorzitterschappen zullen doorgaan met het versterken van de interne markt van financiële diensten.

Geschikte gecoördineerde en landenspecifieke exitstrategieën voor zowel monetaire als fiscale stimulansen zullen zorgvuldig moeten worden uitgewerkt, uitgevoerd en gemonitord, om goede omstandigheden te creëren voor een hernieuwde sterke groei, houdbare overheidsfinanciën, een gunstig economisch en financieel klimaat, werkgelegenheid en verbeterde sociale cohesie.

De EU moet over al deze thema's gecoördineerde standpunten blijven innemen en een leidende rol op het wereldtoneel spelen, met name binnen de G20 en bij het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Er moet speciale aandacht uitgaan naar de rol en de verantwoordelijkheid van de Eurozone.

Op basis van de evaluatie door de Commissie van de voortgang tot dusver, en van een breed overlegproces met de lidstaten, de sociale partners en de civiele samenleving, zullen de drie voorzitterschappen de **vernieuwde sociale agenda** van juli 2008 opnieuw bekijken. Toekomstige actie op sociaal gebied moet breed van opzet zijn, en onder meer gericht zijn op het verwezenlijken van de doelstellingen in het Europees pact voor de jeugd, de jongerenstrategie, het Europees Pact voor gendergelijkheid en Europees pact voor het gezin. Er moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de uitvoering van de gezondheidsstrategie van de EU voor 2008-2013.

2010 wordt het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. De bestrijding van armoede en sociale marginalisering wordt een belangrijk doel, waarbij de aandacht vooral uitgaat naar werklozen, in armoede levende kinderen, werkende armen en eenoudergezinnen. Het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk 2011 zal ook een belangrijke rol spelen.

Discriminatiebestrijding en integratiebevordering zijn gedeelde basiswaarden in de hele Europese Unie. Gendergelijkheid is een belangrijk streven en zal geïntegreerd worden in de gehele Lissabonstrategie voor de periode na 2010. Er zal een nieuw plan voor de gelijkheid van vrouwen gelanceerd worden. Prioriteit zal uitgaan naar het thema geweld tegen vrouwen en het toezicht op de uitvoering van het Europees pact voor gendergelijkheid. Andere sociale kernthema's zijn het mainstreamen van beleidsmaatregelen voor gehandicapten, met als uitgangspunt algemene toegankelijkheid, zodat hun volledige participatie kan worden bereikt, bestrijding van sociale en fiscale fraude, de sociale en economische integratie van de Roma, het uitdragen van het Europese sociale model in het kader van multilaterale en bilaterale betrekkingen, en de uitvoering van de door de IAO gepropageerde agenda voor fatsoenlijk werk.

-
- ◦

De uitvoering en mogelijke herziening van het **wetgevingspakket energie en klimaat** is een hoge prioriteit voor de drie voorzitterschappen. De EU zal haar leidende rol in de internationale onderhandelingen over klimaatverandering moeten behouden, in het licht van het resultaat dat in de Conferentie van Kopenhagen wordt bereikt (COP 15). Dit resultaat zal begin 2010 beoordeeld worden, waarbij speciaal zal worden gekeken naar de effecten op het Europese bedrijfsleven en de Europese economie, en op de burgers.

Er zal een nieuw Actieplan voor een energiebeleid voor Europa (2010-2014) worden opgesteld, met het oog op aanneming door de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in 2010. Het nieuwe Energieplan wordt het kader waarbinnen het Europese energiebeleid verder wordt ontwikkeld en aangescherpt. Er zal speciaal worden gelet op territoriale en sociale cohesie wat de toegang tot energievoorziening betreft. De drie voorzitterschappen zullen maatregelen propageren en intensiveren ter verbetering en bevordering van hernieuwbare energie, de energie-efficiëntie van gebouwen, energie-infrastructuur, milieuvriendelijke vervoermiddelen en producten.

Energiezekerheid blijft een belangrijk punt. Er zal een nieuw EU-instrument voor energiezekerheid en -infrastructuur worden ingevoerd, dat gericht is op diversificatie van energiebronnen, energieleveranciers, en aanvoerroutes, en op het in kaart brengen en bevorderen van interconnectieprojecten. Er moet in het bijzonder worden toegezien op een hogere mate van solidariteit tussen de lidstaten in noodsituaties. De regionale of bilaterale solidariteitsregelingen om voorzieningsverstoringen aan te pakken, moeten worden verbeterd. Gezien het belang van energie-efficiëntie bij de verbetering van de energiezekerheid en het aanpakken van klimaatverandering zal een vernieuwd actieplan voor energie-efficiëntie worden aangenomen.

In het kader van de evaluatie van het gemeenschappelijk **vervoer**beleid, zal gestreefd worden naar milieuvriendelijke vervoermiddelen en verbetering van intermodaal vervoer. Voorts zal prioriteit worden gegeven aan de herziening van het trans-Europees vervoersnetwerk.

Het stoppen van het verlies aan **biodiversiteit**, met inbegrip van de bescherming van bossen tegen natuurrampen, blijft een prioriteit die zal leiden tot het opstellen van een alomvattende Europese biodiversiteitsstrategie voor de periode na 2010. Een ander belangrijk nieuw thema wordt de ontwikkeling van een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen, met name duurzaam waterbeheer, dat essentieel is om wereldwijde toegang tot zuiver en veilig water te bieden voor zowel de Europese bevolking als de ecosystemen.

Het **cohesiebeleid** blijft een EU-beleidsinstrument om convergentie tussen de lidstaten en regio's te bevorderen, structurele moeilijkheden te verlichten en de concurrentiekracht te versterken. Het toekomstige cohesiebeleid zal blijven bijdragen aan de in het Verdrag neergelegde basisdoelstellingen.

In dit verband zal het lanceren en uitvoeren van de EU-strategie voor het **Donaugebied** een voorbeeldfunctie vervullen. De drie voorzitterschappen zijn voorstander van het ontwikkelen en toepassen van een nieuwe strategie voor de **ultraperifere gebieden**.

Landbouw is een strategische sector die van cruciaal belang is voor het functioneren van andere economische sectoren en de basis vormt voor de economische en sociale ontwikkeling van plattelandsgebieden. De komende besprekingen over het **gemeenschappelijk landbouwbeleid** na 2013 zullen doorslaggevend zijn. Versterking van beide pijlers van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en bevordering van voedselzekerheid, voedselveiligheid, duurzaamheid en innovatie, en het aangaan van mondiale uitdagingen zullen kernpunten van de toekomstige hervorming zijn.

Mariene hulpbronnen moeten op een duurzame manier gebruikt en geëxploiteerd worden. Daarom zal de hervorming van het **gemeenschappelijk visserijbeleid** essentieel zijn voor het voortbestaan van deze economische sector. Het voornaamste doel van dat beleid zal het beheer van de visserij zijn, om te zorgen dat zij in economisch, sociaal en ecologisch opzicht levensvatbaar is. Daarbij moet voor ogen worden gehouden dat de belangrijkste negatieve factoren overbevissing en overcapaciteit van de vloot zijn.

-
- ◦

De drie voorzitterschappen zullen zich toelagen op de effectieve uitvoering van het nieuwe meerjarenprogramma voor de totstandbrenging van de ruimte van **vrijheid, veiligheid en recht (programma van Stockholm)**. De uitdaging zal erin bestaan te zorgen voor eerbiediging van de fundamentele vrijheden en de persoonlijke levenssfeer, en tegelijk het hoogst mogelijke niveau van bescherming en veiligheid in Europa te genieten. Het vinden van het juiste evenwicht tussen rechts-handhavingsmaatregelen en maatregelen ter bescherming van individuele rechten, de rechtsstaat en internationale-beschermingsregels is van het allergrootste belang. De Europese **rechtsruimte** zal verder geconsolideerd worden. Prioriteit zal worden verleend aan mechanismen die mensen gemakkelijker toegang tot de rechtbank geven en een eerlijke en eenvoudige toegang tot de rechter voor iedereen te garanderen. Er zal speciale aandacht worden geschonken aan de toepassing van het algemene beginsel van de wederzijdse erkenning en de harmonisatie en consolidatie van de wetgeving. Gestreefd zal worden naar verdere verdieping en, op basis van overeengekomen criteria, uitbreiding van het Schengengebied.

De ontwikkeling van een toekomstgericht, integraal Europees **immigratie- en asielbeleid** zal een kerndoelstelling van de Europese Unie blijven. Het Europese pact voor immigratie en asiel zal de basis vormen voor verdere ontwikkelingen op dit gebied en voor de geplande maatregelen voor de uitvoering van de Algehele Aanpak van Migratie.

Verbetering van de **veiligheid** in de Unie en bescherming van de levens en de veiligheid van de Europese burgers blijft een hoofdprioriteit. Bestrijding van terrorisme, de georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit, drugs- en mensenhandel zal worden voortgezet via effectievere samenwerking tussen de lidstaten, de EU-instellingen en de bevoegde instanties. Ten slotte zal de externe dimensie van deze beleidsvormen verder verbeterd worden.

-
- ◦

Het **uitbreidingsproces** zal worden voortgezet in het kader van de hernieuwde consensus over uitbreiding. Het afronden van de toetredingsonderhandelingen met Kroatië en de ondertekening en ratificatie van het toetredingsonderhandelingen zullen hoog op de agenda staan. Er zullen inspanningen worden gedaan om de voorwaarden te scheppen voor een meer continue en zichtbare voortgang in de toetredingsonderhandelingen met Turkije. Het verzoek om toetreding van Fyrom zal verder behandeld worden. De voorzitterschappen zullen de drie toetredingsverzoeken van Albanië, IJsland en Montenegro behandelen conform de Verdragsbepalingen.

De EU zal het Europese perspectief van de **Westelijke Balkan** versterken via het stabilisatie- en associatieproces en de agenda van Thessaloniki. Door gebruik te maken van alle instrumenten die haar ter beschikking staan, zal de EU de stabiliteit en de welvaart van de regio stimuleren.

De veiligheid, stabiliteit en welvaart van Europa zullen ook bevorderd worden door de uitvoering van het **Europees nabuurschapsbeleid**, dat duurzame economische ontwikkeling en stabiliteit in het gebied moet faciliteren. Zowel het Oostelijk Partnerschap als de Unie voor het Middellandse Zeegebied zullen op een gecoördineerde en evenwichtige manier verbeterd worden.

De EU zal streven naar verbetering van de doelmatigheid, samenhang en zichtbaarheid van het **externe optreden van de EU**, teneinde de ontwikkeling van een authentiek, effectief multilateraal systeem te vesteren. Daarbij zal rekening worden gehouden met de belangen van de EU en zal het geheel van onvervreembare waarden waarop het gemeenschappelijke project en de veiligheid van de EU gebaseerd zijn, worden uitgedragen. Door het creëren van het nieuwe ambt van Hoge Vertegenwoordiger en de instelling van de Europese dienst voor extern optreden zal de rol van de EU op het mondiale toneel versterkt worden. De betrekkingen van de EU met zijn belangrijkste **bilaterale en regionale** partners zullen verder ontwikkeld worden, met name via het beleggen van vergaderingen op het hoogste politieke niveau.

De **gemeenschappelijke handelspolitiek** blijft een belangrijk aspect van het multilaterale optreden van de EU. De EU zal een tweesporenbeleid blijven hanteren en toewerken naar een algemeen, breed en evenwichtig akkoord over de Doha Ronde, en tegelijk blijven streven naar regionale en bilaterale handelsovereenkomsten en zich beijveren voor verdere verbetering van de markttoegang.

De bescherming en bevordering van **mensenrechten en fundamentele vrijheden** en hun volledige integratie in alle beleidsterreinen van de EU blijft een prioriteit voor de EU in de externe betrekkingen.

De EU is de grootste donor en handelspartner in de wereld, en zal als zodanig internationale afspraken inzake de kwantiteit en kwaliteit van de hulp, en strategische partnerschappen met ontwikkelingslanden blijven aanmoedigen, met name met het oog op de **millenniumdoelstellingen**. Speciale aandacht zal uitgaan naar de behoeften van de ontwikkelingslanden tegen de achtergrond van de wereldwijde financiële en economische crisis. Hun vermogen tot aanpassing aan klimaatverandering en de middelen die zij inzetten voor het behoud van biodiversiteit en duurzame ontwikkeling, moeten worden opgevoerd.

Er zal verder worden gewerkt aan de ontwikkeling van **civiele en militaire vermogens**. De Europese Unie moet door gebruik te maken van die vermogens nog meer kunnen bijdragen aan crisisbeheer en het stabiliseren en oplossen van conflicten. De EU zal op het gebied van crisisbeheer nauw blijven samenwerken met de Verenigde Naties, de NAVO, de OVSE, de AU en andere regionale organisaties.

Europese burgers ondersteunen, niet alleen buiten het grondgebied van de Europese Unie maar ook wanneer zij in andere lidstaten reizen en verblijven.

-
- ◦

De bovengenoemde uitdagingen en doelstellingen kunnen alleen worden aangegaan, respectievelijk nagestreefd indien de EU over de nodige **instrumenten** beschikt **om haar ambities waar te maken**.

De begrotingsevaluatie biedt de gelegenheid om te bespreken hoe de financiële middelen van de Unie in overeenstemming kunnen worden gebracht met haar ambities, en een begroting kan worden opgesteld die gestuurd wordt door gemeenschappelijke beleidsvormen en een afspiegeling is van de nieuwe uitdagingen van de Unie.

Om de komende financiële vooruitzichten voor te bereiden, zullen de drie voorzitterschappen, in samenwerking met de Commissie, debatteren over de toekomst van de middelen van de Unie en van beleidsterreinen van de EU zoals cohesie, landbouw, energie, milieu en onderzoek, ontwikkeling en innovatie, alsmede het externe optreden van de EU, conform de verdragsbepalingen en de conclusies van de Europese Raad van december 2005.

Het **Verdrag van Lissabon**, dat op 1 december 2009 in werking trad, zal de Unie in staat stellen doeltreffender en democratischer te functioneren, met name dankzij gestroomlijnde besluitvormingsprocedures en nieuwe rechtsgronden. De drie voorzitterschappen zullen het nodige blijven doen om het Verdrag onverkort en integraal uit te voeren.

***

**

*

DEEL II

OPERATIONEEL PROGRAMMA

ALGEMENE ZAKEN - HORIZONTALE KWESTIES

Een nieuw Verdrag

Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is er een nieuw juridisch kader voor het optreden van de Unie. Het voorbereidende werk voor de uitvoering heeft een vlotte inwerkingtreding mogelijk gemaakt. Een aantal bepalingen moet nog steeds uitgevoerd of afgerond worden. De voorzitter van de Europese Raad, de drie voorzitterschappen, de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger zullen daarom de werkzaamheden daartoe met spoed voortzetten.

De mogelijkheden van het nieuwe verdrag, met name wat betreft het recht van initiatief van de burgers, de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de nieuwe rol van de nationale parlementen, moeten ten volle worden benut.

De Lissabonstrategie voor de periode na 2010 (EU 2020)

De herziening van de bestaande **Lissabonstrategie** zal een hoofdprioriteit zijn voor de drie voorzitterschappen. Op basis van de Commissievoorstellen voor de Lissabonstrategie na 2010, en rekening houdend met de werkzaamheden van de Reflectiegroep onder leiding van Felipe González en de bijdrage van het Europees Parlement en de adviesorganen (EESC, CvR), zullen de drie voorzitterschappen werken aan een kader dat het mogelijk maakt resultaten te boeken met betrekking tot de problemen die de Europese burgers als het belangrijkste beschouwen.

Het beleidskader is gericht op de toekomstige economische, werkgelegenheids-, sociale en ecologische problemen, en op de doelstellingen voor de Lissabonstrategie na 2010, met speciale aandacht voor groei en werkgelegenheid. Wat governance betreft, zal de Europese Raad een centrale rol blijven spelen bij het aansturen van dit proces.

Bij de herziening van de bestaande Lissabonstrategie zullen alle aspecten van de implementatiemechanismen aan bod komen, onder meer governance en de betrokkenheid van de verschillende belanghebbenden.

In de nieuwe strategie zal zeker rekening worden gehouden met de resultaten van de eerste beoordelingen van het effect van de Europese en nationale herstelplannen die naar aanleiding van de financiële, economische en werkgelegenheids crisis zijn doorgevoerd. Andere onderdelen en elementen die in ogenschouw moeten worden genomen in de Lissabonstrategie voor de periode na 2010 zullen hieronder meer gedetailleerd worden uitgewerkt onder de desbetreffende kopjes.

Essentieel is dat de interne markt goed functioneert en verdiept wordt. Ons gemeenschappelijk doel is een volledig geïntegreerde markt tot stand te brengen waarin de vier vrijheden afdoende gegarandeerd zijn.

Klimaatverandering/energiezekerheid

Voor de **bestrijding van klimaatverandering** is het nodig dat het huidige ontwikkelingsmodel omgevormd wordt tot een model met lage koolstofuitstoot, waarbij de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderd wordt. De energiezekerheid zal daardoor vergroot worden en nieuwe economische activiteiten zullen belangrijker worden. De noodzakelijke verlaging van bkg-emissies en de aanpassing aan klimaatverandering vormen één geheel, en daarom is het essentieel om een geschikt actieplan op te stellen dat gecoördineerd en doeltreffend is. Maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan bieden zodoende een kans om de duurzame aspecten van sectorale beleidsvormen te versterken, waarvan de belangrijkste zijn energiebeleid, vervoerbeleid, het beleid inzake onderzoek, ontwikkeling en innovatie, het cohesiebeleid, het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB), alsmede het migratiebeleid en zijn financiële consequenties. De EU moet ook een actieve rol blijven spelen bij de intensivering van de internationale samenwerking.

De drie voorzitterschappen zullen de grootst mogelijke aandacht besteden aan het vervolg van de Conferentie van Kopenhagen.

Ter vergroting van de **energiezekerheid**, die ook belangrijk is voor de economische ontwikkeling van de EU, moeten de inspanningen voor interconnectie en diversificatie van energieleveranciers, energiebronnen en aanvoerroutes worden opgevoerd. Tegen verstoringen van de aanvoer moeten meer flexibele, efficiënte en transparante crisisbestrijdingsmechanismen voor olie- en gasvoorziening worden ontwikkeld. Energie-efficiëntie, waarbij moet worden gedacht aan herziening van het actieplan voor energie-efficiëntie, is een van de belangrijkste middelen om de energiezekerheid te vergroten. Het is van vitaal belang om belemmeringen voor investeringen in interconnectieprojecten, hernieuwbare energie en het duurzame gebruik van fossiele brandstoffen bloot te leggen en weg te nemen. Externe betrekkingen op energiegebied spelen een zeer belangrijke rol. Wegen en middelen moeten meer gediversifieerd worden. Daarom moet de Unie over externe energiekwesties "met één stem spreken" in haar dialoog met aanvoer-, doorvoer- en consumptielanden.

Tussentijdse herziening van het financieel kader / volgende financiële vooruitzichten

De drie voorzitterschappen zullen alle aandacht besteden aan de herziening van de EU-begroting en het EU-beleid die nu gaande is. Dit biedt de gelegenheid om te bespreken hoe de Europese begroting moet worden aangepast aan de uitdagingen waar alle lidstaten voor staan. Dat moet leiden tot een begroting die gestuurd wordt door gemeenschappelijke beleidsvormen en een afspiegeling is van de nieuwe uitdagingen van de Unie.

In die context, en met het oog op het opstellen van het volgende financiële kader, zullen de drie voorzitterschappen in samenwerking met de Commissie debatteren over de toekomst van de eigen middelen, de strategiedoelstellingen voor 2020 en de uitgaven voor de gemeenschappelijke beleidsvormen van de EU, zoals onderzoek, ontwikkeling en innovatie, energie, milieu, externe bijstand, cohesiebeleid en landbouw. Dit zal geschieden conform de Verdragsbepalingen en de conclusies van de Europese Raad van 2005.

Voorts zullen de drie voorzitterschappen trachten te bewerkstelligen dat de bespreking over de eigen middelen en de uitgaven van de EU gelijktijdig plaatsvindt, en dat daarbij de beginselen van toereikendheid, geleidelijkheid, billijkheid en solidariteit in acht genomen worden en er evenwicht is tussen hervormingen en stabiliteit van de uitgaven.

Cohesiebeleid, territoriale samenhang en stadsontwikkeling

Het cohesiebeleid heeft tot doel de verschillen in ontwikkelingsniveau tussen de verschillende regio's te helpen verkleinen en daarmee de basis te leggen voor een evenwichtige, duurzame economische, sociale en territoriale ontwikkeling. Dit blijft in de toekomst belangrijk. Tegelijk is het ook een belangrijk instrument voor de implementatie van de interne markt en de gemeenschappelijke munt.

De drie voorzitterschappen zullen trachten een breed opgezet, diepgaand debat te houden over regionaal beleid na 2014. Dit zal de gelegenheid bieden om het strategisch rapport voor 2010 en het vijfde cohesierapport te analyseren en grondig te bespreken.

De voorzitterschappen zullen voortgang maken met de werkzaamheden over de toekomst van het beleid, met bijzondere aandacht voor de structuur en de vereenvoudiging van de regels en procedures. Zij zullen samenwerken met het oog op de evaluatie en herziening van de territoriale dimensie van het cohesiebeleid en de aanneming van de territoriale agenda in 2011.

Wat stadsontwikkeling aangaat, zullen de drie voorzitterschap de werkzaamheden inzake de uitvoering van het Handvest van Leipzig voortzetten. Prioritaire thema's zijn onder meer stadsvernieuwing, de stedelijke dimensie van klimaatverandering, de economische crisis en de demografische uitdagingen.

Wat het huisvestingsbeleid betreft, vooral in stedelijke gebieden, zullen de voorzitterschappen inzetten op sociale cohesie, de kwaliteit van de huisvesting en de energie-efficiëntie van gebouwen, en vooral op programma's voor stadsvernieuwing.

Donau-strategie

De Europese Raad heeft de Commissie in juni 2009 verzocht uiterlijk eind 2010 een **EU-strategie voor het Donaugebied** te presenteren. De drie voorzitterschappen zullen werk maken van dit initiatief, dat goed aansluit bij de doelstellingen van duurzame ontwikkeling. Voor de specifieke problemen moet een geïntegreerde aanpak gehanteerd worden, met inachtneming van de individuele omstandigheden van elke betrokken lidstaat. In dit verband zal zeker gekeken worden naar de milieu-, de vervoers-, de sociaaleconomische en de culturele ontwikkelingskenmerken van deze regio en de externe dimensie van deze strategie, en daarbij zullen alle staten die deelnemen aan het Donausamenwerkingsproces in beeld komen. Het zou een aanvulling moeten vormen op reeds bestaande EU-beleidsinitiatieven voor dit gebied.

Ultraperifere regio's

De drie voorzitterschappen achten het nodig te bezien of een **nieuwe strategie voor de ultraperifere gebieden** mogelijk is, overeenkomstig de in de mededeling van de Commissie "The Outermost Regions: an advantage for Europe" van 17 oktober 2008 opgenomen parameters. In dit verband zien zij uit naar de aanneming van voorstellen door de Commissie.

Geïntegreerd maritiem beleid

De drie voorzitterschappen zullen verder werken aan een **geïntegreerd maritiem beleid van de EU** en zullen beginnen met de bespreking van de voorstellen en initiatieven in het blauwboek van de Commissie.

Uitbreiding

De drie voorzitterschappen zullen verder werken aan het dossier uitbreiding, conform de conclusies van de Europese Raad van december 2006.

Indien de toetredingsonderhandelingen met **Kroatië** worden afgerond, zullen de voorzitterschappen zorg dragen voor een snelle voltooiing van het toetredingsverdrag en een vlotte integratie van de nieuwe lidstaat. De toetredingsonderhandelingen met **Turkije** zullen actief voortgezet worden, conform de desbetreffende conclusies van de Raad, en het verzoek om toetreding van Fyrom zal verder behandeld worden.

De voorzitterschappen zullen de drie toetredingsverzoeken van **Albanië, IJsland en Montenegro** bespreken conform de Verdragsbepalingen.

ECONOMISCHE EN FINANCIËLE ZAKEN

Economische beleidscoördinatie

Nu het herstel doorzet na de financiële crisis en de daaruit voortvloeiende recessie, zal de Raad er nauw op moeten toezien dat een coherente en gecoördineerde aanpak tot stand komt voor het herstel van de voorwaarden voor robuuste, volgehouden groei. Met deze aanpak moeten de structurele zwaktes in de economie verholpen worden en moeten de potentiële groeipercentages verbeterd worden, voortbouwend op een solide fundering van macro-economische stabiliteit, via een brede strategie van structurele verbeteringen. Met name zullen de drie voorzitterschappen zich bezighouden met de vervolgmaatregelen voor het Europees economisch herstelplan, onder meer financiële reddingsplannen, geschikte exitstrategieën voor staatssteun, begrotingsbeleid en structurele hervormingen. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar de coördinatie van het economische beleid, het realiseren van synergieën, het aanpakken van langdurige verstoringen van de interne markt en het bewerkstelligen van gelijke concurrentievoorwaarden; de internemarkt-aspecten zijn zeer belangrijk.

De drie voorzitterschappen zullen erop toezien dat het stabiliteits- en groeipact verder op een economische verantwoorde manier wordt toegepast, en ertoe bijdraagt dat begrotingen geleidelijk op duurzaamheid gericht worden. Er moeten nog aanvullende maatregelen genomen worden om de basis te leggen voor een meer evenwichtige duurzame groei. In dit verband zullen de drie voorzitterschappen bijzondere nadruk leggen op exitstrategieën die een terugkeer naar normale marktomstandigheden mogelijk maken en voorkomen dat de vorderingen bij het stabiliseren van de financiële sector teniet worden gedaan. Deze strategieën zullen zorgen voor samenhang tussen kortetermijnmaatregelen om het economisch herstel te ondersteunen en houdbaar te maken, en de essentiële voorwaarden bevatten om de kwaliteit van de overheidsfinanciën te verbeteren en voldoende maatregelen te treffen om de kosten van de vergrijzing op te vangen. De strategieën moeten op een gecoördineerde manier worden uitgevoerd, met inachtneming van de specifieke situaties van de lidstaten.

Financiële markten en diensten

In de onmiddellijke toekomst zal het accent in deze sector liggen op de coördinatie van de steunmaatregelen voor de financiële sector en de exitstrategieën om mogelijke overloopeffecten op te vangen.

De EU heeft reeds ongekennde maatregelen genomen om de stabiliteit van de financiële markten te herstellen en de kredietstromen opnieuw op gang te brengen. Daar moet een uitgebreide hervorming van de regelgeving op de financiële diensten tegenover staan, zodat een nieuwe crisis voorkomen kan worden en het vertrouwen in de financiële sector kan terugkeren. Het accent zal liggen op maatregelen ter bevordering van correct gedrag, integriteit en transparantie en ter bescherming tegen bedreigingen voor het hele systeem en tegen buitensporig riskante handelwijzen.

Een nieuw Europees kader voor macro- en microprudentieel toezicht is van het grootste belang. Wat het microprudentiële niveau betreft, moeten dringend de Europese toezichthoudende autoriteiten (ESA's) banken, verzekeringen en effectenmarkten worden ingesteld. Op macroprudentieel niveau zal het Europees Comité voor systeemrisico's potentiële bedreigingen voor de financiële stabiliteit in het oog houden en evalueren. Het nieuwe orgaan zou eind 2010 volledig operationeel moeten zijn. Internationale macro-economische coördinatie op basis van nauwe samenwerking met het IMF, de FSB en de toezichthoudende autoriteiten moet prioriteit krijgen om te voorkomen dat zich opnieuw een crisis voordoet.

Op langere termijn moet vooral gewerkt worden aan het wegwerken van de zwakke plekken in de regelgeving op de financiële diensten die tijdens de financiële crisis aan het licht gekomen zijn. Om te zorgen voor gelijke concurrentievoorwaarden voor ondernemingen die op de financiële markten en in de financiële dienstverlening actief zijn, moet de EU alles doen om te zorgen dat de invoering van nieuwe maatregelen voor de financiële markten en financiële markten goed gecoördineerd wordt met andere belangrijke spelers op de markt en niet tot oneerlijke concurrentie leidt, met als doel wereldwijd stabiele en concurrerende markten te bevorderen.

Internationale Aspecten

Er moet een vervolg gegeven worden aan de overeenkomst over klimaatverandering (VN-klimaatconferentie in Kopenhagen).

De tussentijdse herziening van het externe mandaat van de EIB zal in 2010 een vervolg krijgen.

De drie voorzitterschappen zullen de EU-standpunten in het lopende G20-proces nauwlettend volgen en coördineren, op het niveau van de ministers van Financiën en op het hoogste niveau, teneinde een vervolg te geven aan en te zorgen voor de uitvoering van de akkoorden die zijn bereikt op de vergaderingen van de leiders van de G20 in Washington, London en Pittsburgh. Het voorzitterschap zal een proactieve rol spelen in het proces, door te helpen bij het bepalen van de standpunten die in vergaderingen van de G20 moeten worden ingenomen, en door de EU-belangen te verdedigen. Voortbouwend op de goede resultaten van de EU bij het uitvoeren van het actieplan van de G20 dat in november 2008 is goedgekeurd, zullen de voorzitterschappen alles doen opdat de EU voorop blijft lopen bij de uitvoering van de G20-maatregelen.

Financiële kwesties zullen ook besproken worden in internationale fora zoals de ASEM en de Unie voor het Middellandse Zeegebied.

Fiscaliteit

Op het gebied van indirecte belastingen zullen de voorzitterschappen voorrang geven aan de modernisering van de regels inzake het gemeenschappelijk stelsel van belasting over toegevoegde waarde en inzake de bestrijding van belastingfraude. Wat het btw-stelsel betreft, kan verder gewerkt worden aan de behandeling van financiële diensten en verzekeringen, aan de factureringsregels en aan de BTW-behandeling van postdiensten. De voorzitterschappen zijn van plan terug te komen op het voorstel inzake de btw-regeling voor reisbureaus. Wat de bestrijding van belastingfraude betreft, zullen verdere besprekingen worden gevoerd over de invoering van een verleggingsregeling om fraude met bkg-emissierechten te voorkomen. Er zal actief verder worden gewerkt aan de herschikking van de verordening betreffende administratieve samenwerking op btw-gebied. Ook zullen er, zodra het Commissievoorstel ingediend is, bijzondere inspanningen worden geleverd voor de herziening van de richtlijn over energiebelasting.

Wat directe belastingen betreft zullen de drie voorzitterschappen de besprekingen voortzetten over het voorstel om de werking van de regeling inzake de belastingheffing op inkomsten uit spaargelden binnen de EU en ten aanzien van derde landen te verbeteren. Zij zullen ook trachten de laatste hand te leggen aan de nieuwe richtlijnen over administratieve wederzijdse bijstand bij belastingberekening en de invordering van belastingen. De drie voorzitterschap zullen zich beijveren om een overeenkomst met derde landen te bereiken over samenwerking en informatie-uitwisseling over belastingaangelegenheden en om de beginselen van goed bestuur op belastinggebied in brede kring aanvaard te krijgen. De drie voorzitterschappen zullen stimulansen blijven geven aan de werkzaamheden van de Groep gedragscode inzake het terugdringen van schadelijke belastingconcurrentie en inzake de maatregelen van haar "werkpakket", met name bestrijding van misbruik, banden met derde landen, transparantie en uitwisseling van informatie over verrekenprijzen en administratieve praktijken. Ten slotte zou verder kunnen worden gewerkt aan de coördinatie van de nationale belastingstelsels.

Lissabon-strategie na 2010

De vernieuwing van de Lissabon-strategie is een veelomvattende taak, waar vele Raadsformaties bij betrokken zijn en die zich uitstrekt over drie voorzitterschappen. Voor de vernieuwde strategie zal gebruik gemaakt worden van de beoordeling van de huidige Lissabon-strategie, en moet rekening worden gehouden met de gevolgen en de uitdagingen van de huidige mondiale financiële en economische crisis, en zij moet de doelstellingen op langere termijn van de Unie bevorderen.

Een sterke kernstrategie voor het economisch beleid blijft van essentieel belang indien de EU haar niveau van potentiële groei wil handhaven en voor duurzame welvaart wil zorgen. De crisis, in combinatie met de vergrijzing, maakt dat een breed opgezet, serieus programma van economische hervorming nog belangrijker is dan in het decennium van de vorige Lissabon-strategie.

De lidstaten zullen uit de crisis tevoorschijn komen met een verschillende begrotings- en structurele situatie, en bij het vaststellen van richtsnoeren zal voldoende flexibiliteit aan de dag gelegd moeten worden om in te spelen op de behoeften van de individuele lidstaten. Tegelijk moet vastgehouden worden aan de overkoepelende globale doelstellingen van verhoging van concurrentiekracht, duurzaamheid en welvaart op lange termijn.

EU-begroting

De drie voorzitterschappen zullen, zodra de Commissie haar mededeling gepresenteerd heeft, bijzondere aandacht besteden aan de **herziening van de EU-begroting**. Er zal begonnen worden met de werkzaamheden voor de herziening van het Financieel Reglement zodra de Commissie haar voorstel ingediend heeft. De voorbereidende werkzaamheden in verband met de komende financiële vooruitzichten kunnen aan het eind van de 18-maandenperiode van start gaan. Wanneer de Commissie haar meerjarenregeling voorstelt inzake het financiële kader en andere, met de nieuwe begrotingsprocedure verband houdende aangelegenheden, zal het voorzitterschap beginnen met de besprekingen over dit belangrijke onderwerp. Het besluit over de eigen middelen, dat gebaseerd is op een rapport van de Commissie, zal worden bestudeerd.

Statistiek

De drie voorzitterschappen zullen de toepassing van de Praktijkcode Europese Statistieken bevorderen, met name de kwaliteitsverbetering, betrouwbaarheid en transparantie van de statistische productie.

Conform de doelstelling van een reductie tot 25% van de administratieve last voor de bedrijven in 2012, zullen de drie voorzitterschappen beleidsmaatregelen aanmoedigen om het werk voor respondenten bij het beantwoorden van verzoeken om statistische informatie van statistiekgebruikers te beperken en de kosteneffectiviteit te verbeteren. Om dat doel te bereiken moeten die beleidsmaatregelen gericht zijn op een intensiever gebruik van informatie- en communicatietechnologie. In dit verband is het name van belang het gebruik van gegevensverzamelingsystemen voor bedrijven en systemen voor de elektronische uitwisseling van statistische gegevens te bevorderen.

CONCURRENTIEVERMOGEN

Interne markt

De interne markt blijft de kern van de Europese integratie en verdient daarom voortdurende aandacht van alle actoren op EU-niveau. De drie voorzitterschappen zullen daarom geen inspanningen sparen om initiatieven te nemen of werkzaamheden uit te voeren die gericht zijn op de bescherming, versterking en voltooiing van de interne markt en de verbetering van het functioneren ervan.

De drie voorzitterschappen zullen werken aan de **evaluatie van de interne markt** en het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal bevorderen. De volledige benutting van het potentieel van de interne markt is een essentieel instrument voor het herstel van de economische groei, hetgeen zowel de bedrijven als de consumenten ten goede komt. Bekeken zal worden of de overgangsperiodes die het vrije verkeer van werknemers uit de nieuwe lidstaten beperken, kunnen worden herroepen.

De uitvoering van de **Dienstenrichtlijn** is een sleutelement bij de voltooiing van de interne markt voor diensten en om het concurrentievermogen in Europa te verbeteren. De voorzitterschappen zullen daarom een effectief en transparant wederzijds evaluatieproces bevorderen zoals bepaald in artikel 39 van de richtlijn, dat gefundeerde beleidsconclusies mogelijk zal maken, mede zal zorgen voor een kwalitatief hoogstaande uitvoering in alle lidstaten en zal uitmonden in een overzichtsrapport van de Commissie in december 2010, in voorkomend geval vergezeld van voorstellen voor aanvullende initiatieven.

Betere Regelgeving is een blijvend streven en zal dan ook hoog op de agenda van de drie voorzitterschappen staan. Verbetering van het regelgevingskader in Europa blijft een kerndoelstelling. Er moeten verdere inspanningen worden geleverd om in 2012 tot een **vermindering van de administratieve lasten** voor Europese bedrijven met 25% te komen. Een e-overheid die tot doel heeft de administratieve lasten te verminderen, wordt belangrijk in dit verband. De voorzitterschappen zullen uitgebreid gebruik maken van uitvoerige **effectbeoordelingen** bij de besluitvorming en zullen dit instrument waar nodig trachten te verbeteren, bijvoorbeeld door evaluatie van effectbeoordelingen en verbetering van het overlegproces.

De drie voorzitterschappen achten het ook belangrijk om het huidige **vereenvoudigingsprogramma** te verbeteren. Voorts zullen zij de uitwisseling van ervaringen en beste praktijken tussen de overheidsinstellingen van de lidstaten bevorderen, met name wat betreft methodes, manieren en middelen om de administratieve lasten op nationaal niveau te verlichten. De drie voorzitterschappen zien uit naar mogelijke nieuwe Commissie-initiatieven inzake beter regelgeven ("slimme regelgeving") en zullen voortgangsrapporten of conclusies blijven opstellen.

Op het gebied van **mededinging**, wordt verwacht dat de Commissie in vervolg op het "Witboek betreffende schadevergoedingsacties wegens schending van de communautaire trustregels" in de eerste helft van 2010 een wetgevingsvoorstel zal indienen en dat derhalve hard aan dit initiatief zal worden gewerkt.

Naar aanleiding van het Commissierapport van april 2009 over de werking van Verordening 1/2003 kan eventueel een herziening worden uitgevoerd tijdens de ambtstermijn van de drie voorzitterschappen.

Conform het mandaat van de Raad waarbij de Commissie wordt gemachtigd om onderhandelingen te openen met Canada over een overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Canada betreffende samenwerking en gegevensuitwisseling bij het onderzoek van mededingingszaken, zullen de drie voorzitterschappen er alles aan doen om tot een akkoord te komen en ervoor te zorgen dat de samenwerkingsovereenkomst met Canada voor het einde van hun termijn ondertekend wordt.

De implementatie van het **nieuwe wetgevingskader** (Goederenpakket) is een van de sleutel-elementen die het potentieel van de interne markt kunnen verbeteren. De lopende werkzaamheden in verband met industriële producten zullen door de drie voorzitterschappen worden voortgezet.

Voorts zullen ICT-instrumenten, betere toegang van het mkb tot de interne markt, het creëren van een dynamischer bedrijfsklimaat, verbetering van het concurrentievermogen van de EU en openbare aanbestedingen, onder meer groene en innovatieve openbare aanbestedingen, door de voorzitterschap bevorderd worden.

Wat **vennootschapsrecht** betreft, zal bijzondere aandacht worden besteed aan vereenvoudigingsvoorstellen. Verwacht wordt dat de Commissie een voorstel over de vereenvoudiging van de vierde en zevende richtlijn vennootschapsrecht (jaarrekeningen) zal indienen.

Aangezien zowel de richtlijn overnames als de SE-verordening in de nabije toekomst zullen worden herzien, wachten de drie voorzitterschappen op de Commissierapporten over die twee onderwerpen, zodat het overleg en in voorkomend geval de vervolgwerkzaamheden van start kunnen gaan. Indien de besprekingen over het verordeningvoorstel over het statuut van de Europese besloten vennootschap niet voordien afgerond worden, zullen de drie voorzitterschappen alles in het werk stellen om een overeenkomst over het voorstel te bereiken.

Concurrentievermogen en industrieel beleid

De Lissabonstrategie voor de periode na 2010 zal de hoofdprioriteit zijn voor de drie voorzitterschappen. Doel zal zijn een constructieve bijdrage te leveren aan het debat over de strategische prioriteiten en de voorbereiding van de programma's. De drie voorzitterschappen zullen voortbouwen op de verschillende tussentijdse herzieningen die begin 2010 beschikbaar zullen zijn, en ook zal moeten worden nagegaan hoe het staat met de herstelplannen, met name met de Europese initiatieven, en daaruit zal lering moeten worden getrokken met het oog op toekomstig beleid en de financiële vooruitzichten.

In dat verband zal, rekening houdend met de uitdagingen van de mondialisering, bijzondere aandacht moeten uitgaan naar de externe dimensie van het concurrentievermogen. Omdat dit onderwerp een sectoroverstijgend karakter heeft, zal het in nauwe samenhang met de verschillende thematische prioriteiten van de drie voorzitterschappen worden behandeld. Doel is de Europese bedrijven in staat te stellen de kansen die de mondialisering en het opengaan van externe markten bieden, te benutten, maar ook een antwoord te vinden op de bedreigingen voor het concurrentievermogen waarmee deze ontwikkelingen gepaard gaan.

Ook de vervolgmaatregelen naar aanleiding van de Commissiemededeling over de toegang tot grondstoffen zullen hoge prioriteit genieten.

Doel van de voorzitterschappen zal zijn een concrete bijdrage te leveren wat betreft initiatieven voor een duurzaam industrieel beleid, bevordering van milieu-innovatie en de ontwikkeling van een concurrerende groene economie, zoals het propageren van groene en elektrische auto's, met name met het oog op de Lissabon-strategie na 2010 en het herstel van de Europese economie.

De voorzitterschappen zullen met name oog hebben voor de concurrentieaspecten van het milieu- en klimaatbeleid. In dat verband zal bijzondere aandacht uitgaan naar het voorkomen van koolstoflekkage en de positie van zeer energie-intensieve bedrijfstakken.

Mkb

De drie voorzitterschappen zullen hoge prioriteit toekennen aan het toezicht op en de evaluatie van de Small Business Act (wet ten behoeve van kleine bedrijven) en het bijbehorende actieplan, als bijdrage aan het debat over het mkb-beleid na 2010. Doel is het mkb-beleid verder te ontwikkelen en er terdege rekening mee te houden in het kader van de Lissabon-strategie na 2010. Wij zullen ons vooral beraden op uitdagingen zoals mondialisering, toegang tot financiële middelen, verbetering van vaardigheden, duurzame ontwikkeling, de overdracht van ondernemingen, netwerken, innovatie, ondernemerschap.

Innovatie en intellectuele eigendom

In nauwe samenhang met het denkwerk over de Lissabon-strategie na 2010, het toekomstig industrieel en O & O & I-beleid, en voortbouwend op de komende Commissievoorstellen, zullen de drie voorzitterschappen ook bijdragen tot het debat over het toekomstige Europese innovatie-beleid en de instrumenten daarvoor, en zich daarbij vooral richten op het clusteringbeleid (internationale dimensie, het interfacen van bedrijven, O & O & I en opleiding, toezicht en evaluatie), leidende markten, standaardisatie, bestrijding van namaak en piraterij.

Europese standaardisatie is belangrijk voor innovatie en voor het concurrentievermogen van ons bedrijfsleven.

Op het gebied van intellectuele en industriële eigendom, zal verbetering van de bescherming van IER, onder meer via het opzetten van een Waarnemingscentrum voor namaak en piraterij, een van de belangrijkste prioriteiten zijn. Voorts zullen de drie voorzitterschappen al het mogelijke doen om tot een alomvattende overeenkomst te komen voor de invoering van één enkel stelsel voor octrooigeschillenbeslechting en een verordening betreffende het EU-octrooi. Zij wachten ook met grote belangstelling op de herziening van het EU-merk door de Commissie. Ten slotte zullen zij bijzondere aandacht besteden aan de verwachte Commissievoorstellen op het gebied van auteursrecht die gericht zullen zijn op de instelling van een Europees kader dat de digitalisering van auteursrechtelijk beschermd materiaal stimuleert met volledige eerbiediging van de auteursrechten. In dat verband zien de voorzitterschappen ernaar uit te beginnen met de besprekingen over de aangekondigde Commissie-initiatieven ter bescherming van verweesde werken.

Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie

De drie voorzitterschap zullen bij de vernieuwing van de Lissabon-strategie na 2010 terdege rekening houden met het belang van Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie.

De volledige ontwikkeling en consolidatie van de Europese onderzoeksruimte (EOR) via nauwe interactie tussen het beleid inzake hoger onderwijs, onderzoek en innovatie, zal een prioritaire doelstelling blijven, met het oog op de bevordering van het concurrentievermogen van Europa en het aanpakken van de belangrijke maatschappelijke en technologische uitdagingen.

Daarom zullen de voorzitterschappen werken aan toekomstige streefdoel(en) en/of politieke doelstellingen, teneinde de beleidsinspanningen van de EU en de lidstaten voor de periode na 2010 te coördineren. Zij zullen de ontwikkeling en toepassing ondersteunen van een samenstel van indicatoren die de voortgang naar volledige totstandbrenging van de EOR moeten meten. Het belang van de EOR voor de ontwikkeling van een duurzame economie en een duurzame samenleving zal benadrukt worden.

De voorzitterschappen zullen een beter beheer van de EOR bevorderen en een doeltreffender coördinatie van Europese, nationale en regionale beleidsinitiatieven bevorderen, met name het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (CIP) en het kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling (RTD), die efficiëntere en effectievere investeringen in onderzoek en innovatie in Europa mogelijk moeten maken. In dit verband zullen zij verder werken aan de bouwstenen voor een evaluatiecultuur die onder meer prognosestudies en effectbeoordelingen, met name effectbeoordelingen achteraf, omvat en alle belangrijke maatregelen van het onderzoeksbeleid in de EOR bestrijkt.

Voorts zal specifieke aandacht uitgaan naar de analyse van de **tussentijdse evaluatie van het zevende kaderprogramma voor onderzoek**, en de besprekingen over de inrichting en de effectbeoordeling vooraf van het toekomstige kaderprogramma zullen worden voortgezet. Voorts zullen de structuur en de mechanismen van de **Europese Onderzoeksraad** en de gemeenschappelijke ondernemingen (IMI, ARTEMIS, ENIAC CLEAN SKY) worden herzien. Er zal specifieke aandacht worden geschonken aan de betrokkenheid van het bedrijfsleven, met name het mkb, met het oog op de doelstelling om tot ten minste 15% participatie van het mkb te komen en de procedures voor administratieve en financiële controle te vereenvoudigen.

Publiek-private partnerschappen (PPP), met name op het gebied van energie, efficiënt bouwen, de fabrieken van de toekomst, groene auto's en het toekomstige internet zullen een belangrijk instrument zijn, op basis van een aantal gemeenschappelijke kaderregels.

Als onderdeel van een verdere coördinatie van **Europese, nationale en regionale beleidsinitiatieven**, moet speciale aandacht worden geschonken aan gezamenlijke programmering, via selectie en implementatie van een eerste reeks thema's en de gedetailleerde regelingen voor samenwerking en de coördinatie van grensoverschrijdende financiering.

Een belangrijk horizontaal thema is de rol van de regio's op het gebied van onderzoek en Europees wetenschapsbeleid. De drie voorzitterschappen zullen het belang benadrukken van de **regionale dimensie**, de uitvoering en het vervolg van het innovatie- en onderzoeksbeleid, met name het beleid waar complementariteit mogelijk is met de door het structuurfonds medegefinancierde initiatieven.

De effectieve implementatie van het **vrije verkeer van kennis in de EOR** (de vijfde vrijheid) is van vitaal belang. Op basis van het Europese partnerschap, zal vaart gezet worden achter het attractiever maken van onderzoeksloopbanen, mede om de knapste koppen naar Europese onderzoeksinstellingen en universiteiten te halen.

De drie voorzitterschappen zullen de implementatie van de **kennisdriehoek** op de voet volgen, waarvan de eerste kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG's) van het **Europees Instituut voor Innovatie en Technologie (EIT) een voorbeeld zijn**. Voorts zullen zij grote aandacht besteden aan de uitvoering en het vervolg van de initiatieven die in het kader van het nieuwe Europees Innovatieplan zijn genomen.

De drie voorzitterschappen zullen nauw toezicht houden op de voortgang bij de verwezenlijking van de pan-Europese onderzoeksinfrastructuur die op de routekaart van het ESFRI genoemd wordt, en de ontwikkeling van een middelgrote, in een netwerk ondergebrachte onderzoeksinfrastructuur bevorderen.

De voorbereiding en de bespreking van het 8e Euratom-kaderprogramma, met bijzondere aandacht voor het ITER-project, zullen op de agenda staan.

De drie voorzitterschappen ondersteunen de uitbouw van een ruimtebeleid van de EU.

Douane

Onderhandelingen over een aan de kaderovereenkomst voor de bestrijding van tabaksgebruik te hechten protocol over de illegale handel in tabaksproducten zullen in 2010 worden voortgezet en onder de drie voorzitterschappen kunnen resultaten verwacht worden. Wat de controle van precursoren betreft, zijn zeer recentelijk onderhandelingen over een overeenkomst met Rusland gestart, die wellicht in 2010 afgerond zullen worden.

Facilitering van het handelsverkeer en verbetering van de veiligheid van de bevoorradingketen zal centraal in de belangstelling van de drie voorzitterschappen staan. De onderhandelingen op bilateraal en internationaal niveau over de wederzijdse erkenning van handelsprogramma's zullen worden voortgezet.

Wat de bescherming van intellectuele eigendomsrechten betreft, zullen de drie voorzitterschappen toezicht houden op de uitvoering van het actieplan voor communautair douanebeleid 2009 (intellectuele eigendomsrechten) en de verordening over namaak herzien. De onderhandelingen over een multilaterale handelsovereenkomst ter bestrijding van namaak (ACTA), met name over de maatregelen inzake grenscontrole, zullen worden voortgezet (de eerste ronde is gepland voor januari 2010 in Mexico). In het kader van de herziening van Verordening (EG) nr. 1383/2003 van de Raad van 22 juli 2003 inzake het optreden van de douaneautoriteiten ten aanzien van goederen waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op bepaalde intellectuele-eigendomsrechten en inzake de maatregelen ten aanzien van goederen waarvan is vastgesteld dat zij inbreuk maken op dergelijke rechten, wordt mogelijkwerijs een ontwerp van wijzigingsverordening ingediend.

De conclusies van de Raad over douanecontroles zullen worden aangenomen op basis van een Commissieverslag dat is aangekondigd in de conclusies van de Raad over de te volgen strategie voor de ontwikkeling van de douane-unie.

Toerisme

Op basis van het nieuwe verdrag, zullen de voorzitterschappen gecoördineerde beleidsinitiatieven en maatregelen ondersteunen voor de toerimesector en toeristische activiteiten. Daartoe zullen zij de instelling van een breed beleidskader voor toerisme met adequate financiële instrumenten voor optreden van de EU op het gebied van toerisme ondersteunen.

De voorzitterschappen onderkennen het horizontale belang van toerisme als een sector van de economie die aanzienlijk bijdraagt tot banenschepping en groei. Zij zullen het opnemen van met toerisme verband houdende aspecten in de aangewezen EU-beleidssectoren bevorderen, en zich meer bepaald bezighouden met opleiding, werkgelegenheid en sociale kwesties inzake toerisme, de rol van toerisme voor de levenskwaliteit, innovatie op toerismegebied, ecologische duurzaamheid en toerisme, consumentenbescherming, economie en belastingen in de toeristische sector, toeristenvisa en veiligheid van toeristen, vervoer en mobiliteit van toeristen.

De voorzitterschappen zullen een maatschappelijk verantwoord en op solidariteit gebaseerd Europees toerismemodel bevorderen, alsmede een aantal voorwaarden en beginselen of codes van goede praktijken, zodat de ontwikkeling van toerisme verenigbaar is met economische, sociale en ecologische duurzaamheid, conform de doelstellingen van de Commissiemededeling over een "Een agenda voor een duurzaam en concurrerend Europees toerisme".

WERKGELEGENHEID, SOCIAAL BELEID, VOLKSGEZONDHEID EN CONSUMENTENZAKEN

Nu de Europese economie zich aan het herstellen is, moet ervoor gezorgd worden dat de groei duurzaam is en iedereen ten goede komt. Het effect van de recessie op de werkgelegenheid en de sociale situatie moet worden aangepakt en daarbij moeten structurele hervormingen worden doorgevoerd.

Het antwoord van de Europese Unie op deze uitdagingen zal gebaseerd zijn op de volgende hoofdprioriteiten: bevordering van werkgelegenheid en ondernemerschap, bestrijding van structurele werkloosheid en langdurige werkloosheid, bevordering van sociale insluiting met het accent op de meest kwetsbaren, het waarborgen van een hoog niveau van sociale bescherming, het streven naar gelijke kansen en bestrijding van alle vormen van discriminatie, en intensivering van de sociale dialoog op alle niveaus.

De drie voorzitterschappen zullen prioritair aandacht besteden aan het Sociale Europa. Tijdens hun ambtstermijn zullen fundamentele strategieën besproken, gecoördineerd en gestart worden. In de Lissabon-strategie na 2010 zal ten volle rekening worden gehouden met de Europese werkgelegenheidsstrategie en de Europese sociale agenda, en met op stapel staande initiatieven zoals de routekaart voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (2011-2015), het vervolg van het Europees pact voor gendergelijkheid, de strategie voor gehandicapten (2010-2017), en de tussentijdse evaluatie van de communautaire strategie ten aanzien van de gezondheid en de veiligheid op het werk (2007-2012).

Lissabon-strategie na 2010

Wat de sociale dimensie van de Lissabon-strategie na 2010 betreft, zal het accent komen te liggen op werkgelegenheid en sociale cohesie, waarbij ook gendergelijkheid terdege in acht zal worden genomen.

Geëvalueerd zal worden hoe effectief de Europese financiële instrumenten (Europees Sociaal Fonds, Europees Fonds voor de aanpassing aan de globalisering) die beschikbaar zijn voor het nastreven van werkgelegenheids- en sociale doelstellingen, na de financiële crisis zijn geweest.

Voor de afronding en het lanceren van de Lissabon-strategie na 2010 is een goede coördinatie tussen de verschillende Raadsformaties nodig.

Een actieve rol van de sociale partners is essentieel voor de verwezenlijking van de algemene doelstellingen van de Lissabon-strategie na 2010. Daarom streven de drie voorzitterschappen naar vergroting van de rol en de zichtbaarheid van de tripartiete sociale top.

Europese werkgelegenheidsstrategie

De maatregelen moeten op basis van de Europese werkgelegenheidsstrategie (EES), tegelijk een antwoord bieden op de uitdagingen op korte termijn zoals toename van de werkloosheid en onevenwichtigheden op de arbeidsmarkt ten gevolge van de recessie, en de uitdagingen op lange termijn zoals globalisering, vergrijzing, de consequenties van klimaatverandering en het toenemende belang van vaardigheden en innovatie.

Kerndoelstellingen zijn onder meer volledige werkgelegenheid (meer banen), hoogwaardige werkgelegenheid (betere banen) en efficiënte beginselen van bestuur. In dit verband moet een coherente methodiek worden ontwikkeld met het oog op het aannemen van gemeenschappelijke richtsnoeren over het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten en het bevorderen van wederzijds leren.

Afgezien van de werkzaamheden omtrent het algemene beleidskader, zullen de drie voorzitterschappen de volgende kernthema's aanpakken: betere inschatting van de behoefte aan vaardigheden en de vaardigheden beter op de arbeidsmarktbehoeften afstemmen, bevorderen van het creëren van groene banen, faciliteren van de praktische en evenwichtige toepassing van de gemeenschappelijke beginselen van flexizekerheid, verbeteren van de arbeidsmarktparticipatie, met name van vrouwen, jongeren en intreders op de arbeidsmarkt, ouderen en gehandicapten en andere kwetsbare groepen, aanpakken van zwartwerk, illegaal werk en de zwarte economie en verbeteren van de voorwaarden voor het werken als zelfstandige.

Wat de kwaliteit van de werkgelegenheid betreft, zal de tussentijdse evaluatie van de communautaire strategie ten aanzien van de gezondheid en de veiligheid op het werk (2007-2012) aandacht krijgen. In dit verband zullen initiatieven van de EU betreffende onder meer spier- en skeletproblemen, verwondingen door injectienaalden en het rookverbod op de werkplek van belang zijn.

De Europese Sociale Agenda

De komende 18 maanden zullen een cruciale periode worden voor de bevordering van de sociale vooruitgang in de Unie. Er zal voor gezorgd worden dat de sociale agenda een volledig geïntegreerd onderdeel van de Lissabon-strategie na 2010 is.

De sociale agenda moet worden uitgevoerd via harde en zachte wetgeving, vast te stellen in nauwe samenwerking met de Commissie.

Op wetgevingsgebied zullen de drie voorzitterschappen verder werken aan de herziening van de richtlijnen inzake de overgang van ondernemingen, de informatie en raadpleging van de werknemers en het collectief ontslag, het voorstel ter verbetering van de uitvoering van de detacheringsrichtlijn en het voorstel tot wijziging van de arbeidstijdrichtlijn.

De drie voorzitterschappen zullen ook bijzondere aandacht schenken aan de externe dimensie van het Europese sociale model. In dit verband zullen zij werken aan de versterking van de sociale dimensie in de bilaterale en multilaterale externe betrekkingen, door bevordering van het programma voor fatsoenlijk werk van de IAO, de fundamentele arbeids- en sociale rechten en een algemeen sociaal kader dat verenigbaar is met het Europese sociale model.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is belangrijk om te komen tot een duurzaam Europees concurrentievermogen.

Sociale integratie en sociale bescherming

Het bestrijden van de sociale gevolgen van de recessie zal vooraan op de politieke agenda staan. In dit verband zullen de drie voorzitterschappen het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in 2010 aangrijpen om het belang van deze doelen te belichten.

De drie voorzitterschappen zullen een versterking van de open coördinatiemethode en de verschillende processen daarvan (streefcijfers, indicatoren als beleidsinstrumenten, aanbevelingen, beoordeling maatschappelijk effect, collegiale toetsing en benchmarking) bevorderen.

Er zal een totale aanpak worden gehanteerd voor het voorkomen en bestrijden van armoede, in het bijzonder de armoede van vrouwen en kinderen. In dit verband is bijstand aan de meest kwetsbare groepen en gemeenschappen, zoals gehandicapten, migrerende werknemers en hun gezinnen, daklozen, Roma en minderheden van het grootste belang.

Voorts zullen de drie voorzitterschappen zich toeleggen op het ondersteunen van verschillende initiatieven in het kader van de vergrijzende samenleving, en daartoe voorbereidend werk uitvoeren met het oog op het Europees jaar voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties in 2012. In dit verband is de modernisering, de houdbaarheid en de toereikendheid van de pensioenregelingen van vitaal belang.

Wat de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels betreft, zal verder worden gewerkt aan de uitvoering en aanpassing van Verordening 883/04. Er zal worden begonnen met de coördinatie van de hoofdstukken over sociale zekerheid in de associatieovereenkomsten, met name die met de Maghreb-landen en de Oost-Europese landen.

De werkzaamheden betreffende de sociale diensten van algemeen belang zullen worden voortgezet.

Gelijkheid van vrouwen en mannen en non-discriminatie

Conform artikel 19 van het Verdrag, blijft de bevordering van gendergelijkheid en de verbetering van de bescherming tegen alle vormen van discriminatie speciale aandacht verdienen. De drie voorzitterschappen zijn van plan een nieuwe politieke impuls te geven op het gebied van gendergelijkheid en non-discriminatie.

De drie voorzitterschappen zullen de agenda voor gendergelijkheid vooruit helpen, door hoge prioriteit te geven aan gender mainstreaming in het kader van de Lissabon-strategie na 2010. Zij zullen een vervolg geven aan de evaluatie door de Commissie van de huidige routekaart voor gelijkheid van vrouwen en mannen (2006-2010) en werken aan een nieuwe routekaart voor de periode 2011-2015. Het toezicht op de uitvoering van het Europees pact voor gendergelijkheid, naar aanleiding van het feit dat dit vijf jaar geleden door de Europese Raad werd aangenomen, en het verder werken aan de monitoring en de uitvoering van het actieprogramma van Peking zullen prominent op de agenda van de drie voorzitterschappen staan.

Voorts zullen de drie voorzitterschappen zich concentreren op de bestrijding van gendergeweld, het aanpakken van de loonkloof tussen mannen en vrouwen, de bestrijding van genderstereotypen en de bevordering van ondernemerschap van vrouwen, alsmede het combineren van werk, privéleven en gezin.

Om gelijke behandeling op alle gebieden te bevorderen zullen zij verder werken aan het richtlijnvoorstel gelijke behandeling (voorheen artikel 13).

Volksgezondheid

Met betrekking tot volksgezondheid zullen de drie voorzitterschappen maatregelen bevorderen om de gezondheid van de EU-burgers te verbeteren conform de verklaring van 2006 betreffende de gemeenschappelijke waarden en beginselen van de gezondheidsstelsels van de Europese Unie en de gezondheidsstrategie van de EU voor 2008-2013. Er zal bijzondere aandacht worden geschonken aan het integreren van gezondheidsaspecten en gezondheidsdeterminanten in andere beleidsvormen van de EU.

Wat de houdbaarheid van de gezondheidszorg en de bescherming van de gezondheid betreft, zal de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken bevorderd worden. Met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel zal werk worden ondernomen op het gebied van sociale gezondheidsbepalende factoren en het verminderen van ongelijkheden; een belangrijk aandachtspunt voor de voorzitterschappen zal het propageren van een gezonde leefstijl zijn, daaronder begrepen gezonde voedingsgewoonten. Er zullen ook maatregelen worden genomen tegen overgewicht en preventie van verslavingen (bijvoorbeeld roken, alcoholgebruik, drugs), en inzake speciale gezondheidsbehoeften van kinderen, adolescenten en kwetsbare groepen.

Paraatheid voor en reactievermogen op pandemieën zal voor de drie voorzitterschappen een vast aandachtspunt zijn. Er zal ook aandacht worden besteed aan gezondheidsbeveiliging, met name aan het gezondheidseffect van klimaat- en milieuveranderingen en de internationale samenwerking met derde landen op dit gebied.

Voorts zullen de drie voorzitterschappen zich buigen over aangelegenheden zoals innovatie in de gezondheidszorg, met name tegen de achtergrond van de vergrijzing. Dit omvat onder meer de kwaliteit en veiligheid van de gezondheidszorg, de toekomstige aanpak van chronische ziekten, e-gezondheid en vraagstukken in verband met de gezondheidswerkers van de EU.

Er zal bij voorrang verder gewerkt worden aan de wetgevingsvoorstellen over donatie en transplantatie van organen en weefsels.

De drie voorzitterschappen zullen initiatieven voor het verzekeren van een voldoende bevoorrading met radio-isotopen ondersteunen.

Er zal gewerkt worden aan thema's als de veiligheid en de kwaliteit van geneesmiddelen, antimicrobiële resistentie, rationeel gebruik van antibiotica, geneesmiddelenbewaking, namaakgeneesmiddelen en grensoverschrijdende gezondheidszorg.

Consumentenbescherming

Inzake consumentenbescherming, zal voorrang worden gegeven aan het richtlijnvoorstel over consumentenrechten. Gezien de complexiteit van dit voorstel, kunnen de werkzaamheden zich uitstrekken over de hele periode van de drie voorzitterschappen.

In het kader van de herziening van het consumentenacquis, zal in 2010 verder gewerkt worden aan de Richtlijn betreffende pakketreizen, vakantiepakketten en rondreispakketten.

Wat internationale samenwerking en bevordering van consumentenrechten betreft, zullen via onderhandelingen twee samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika, namelijk over handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming en inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van de veiligheid van consumentenproducten.

De tussentijdse evaluatie van het actieprogramma van de EU op gebied van het consumentenbeleid (2007-2013) zal in 2010 worden uitgevoerd. De Commissie zal mogelijk ook met een voorstel inzake een collectieve verhaalmogelijkheid voor consumenten komen.

De drie voorzitterschappen zullen aandacht besteden aan de integratie van de problematiek van consumentenbescherming in ander beleid.

Wetgeving inzake levensmiddelen

De drie voorzitterschappen zullen verder werken aan verschillende wetgevingsvoorstellen die momenteel besproken worden of in de maak zijn. Dit betreft met name de verordening betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan de consumenten (etikettering van levensmiddelen). De aanneming daarvan zal een prioriteit zijn voor de drie voorzitterschappen.

Wat voedselveiligheid betreft, zullen de drie voorzitterschappen de besprekingen voortzetten over het nieuwe regelgevingskader voor nieuwe voedingsmiddelen en werken aan nieuwe wetgeving over voor bijzondere voeding bestemde levensmiddelen (dieetvoeding).

VERVOER, TELECOMMUNICATIE EN ENERGIE

Vervoer

Duurzaamheid, innovatie, veiligheid en beveiliging zullen de kernconcepten zijn die ten grondslag liggen aan het optreden van de drie voorzitterschappen op het gebied van vervoer.

Wat duurzaam en concurrerend vervoer betreft, zullen de besprekingen over het doorberekenen van externe kosten worden uitgebreid tot alle vervoerswijzen. In het kader van de uitvoering van het actieplan inzake logistiek en het actieplan inzake stedelijke mobiliteit, zou de Commissie voorstellen kunnen indienen.

Met het oog op de toekomst van het vervoer in de EU na 2010, zullen die beleidsinitiatieven die worden uitgevoerd conform het witboek van 2001 geanalyseerd worden en zal het komende "nieuwe witboek" bestudeerd worden.

Wat **landvervoer** betreft, zal bijzondere aandacht uitgaan naar de uitvoering en herziening van het eerste spoorwegpakket dat een efficiënte en concurrerende spoorwegmarkt tot stand wil brengen. Wat verkeersveiligheid betreft, zullen de voorzitterschappen verder werken aan de grensoverschrijdende tenuitvoerlegging van sancties en beginnen te werken aan een nieuw verkeersveiligheidsprogramma. Ook zal bijzondere aandacht worden geschonken aan een globale herziening (2010) van het bestaande plan voor het terugdringen van het aantal verkeersdoden van het afgelopen decennium. Ook zal verder gewerkt worden aan een groener vervoer, met name wat betreft het Eurovignet.

Wat **luchtvaart** betreft, zullen de voorzitterschappen een akkoord trachten te bereiken over de richtlijn inzake de heffingen voor de beveiliging van luchthavens en over de herziene gedragsregels voor geautomatiseerde boekingsystemen. Zij zullen ook toewerken naar een succesvolle uitkomst van de onderhandelingen over luchtvaartovereenkomsten met derde landen. Wat de veiligheid van het luchtvervoer betreft, zal vooral gestreefd worden naar een akkoord over de verordening inzake onderzoek en preventie van ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart. Voorts zal speciale aandacht worden besteed aan de uitvoering van het tweede maatregelenpakket inzake het gemeenschappelijk Europees luchtruim (SES II). Ten slotte zullen de drie voorzitterschappen zich toeleggen op de overeenkomst over de tweede fase van de luchtvaartovereenkomst tussen de EU en de Verenigde Staten van Amerika.

Wat **zeevervoer** betreft, wordt de herziening van de verordening tot oprichting van een Europees Agentschap voor maritieme veiligheid (EMSA), die gericht is op het verduidelijken van de status en de bevoegdheden van de EMSA, een prioriteit, evenals de werkzaamheden betreffende een "Europese maritieme vervoersruimte zonder grenzen", die gericht is op de verbetering van de efficiëntie in havens en in het zeevervoer. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de toetsing van de ontwikkeling van maritieme snelwegen en de tot dusver geboekte vooruitgang.

Het herziene voorstel voor nieuwe oriëntaties inzake Trans-Europese netwerken (TEN) zal als prioriteit worden aangemerkt. In dit verband zal speciale aandacht worden geschonken aan de voorgestelde nieuwe benaderingen over milieu, modal shift, multimodaliteit, beter infrastructuurbeheer en financiering.

De drie voorzitterschappen zullen verder werken aan de initiatieven van de EU ter bevordering van maatregelen betreffende de diverse vervoersmodi en een aanzienlijke inbreng leveren voor het gebruik van intelligente vervoerssystemen (**ITS**), met name in het wegvervoer, maar ook in het luchtvervoer (SESAR, GALILEO). Ook zal bijzondere aandacht worden geschonken aan het actieprogramma voor de inzet van ITS en de ITS-richtlijn.

De drie voorzitterschappen zullen zich toelagen op de uitvoering van het programma inzake Europese wereldwijde systemen voor radionavigatie per satelliet (GNSS) in al zijn aspecten, met name de voorbereiding van de exploitatie van de Galileo en EGNOS na 2013, toepassing en diensten, de strategie voor internationale samenwerking en bilaterale samenwerkingsovereenkomsten.

Er zal een vervolg worden gegeven aan het initiatief voor de binnenvaart (NAIADES) en er zal worden begonnen met de werkzaamheden betreffende de door de Commissie voor te stellen uitvoeringsmaatregelen.

Telecommunicatie

De voorzitterschappen zullen op basis van een Commissiemededeling beginnen met de besprekingen over de omvang van de universele dienst op het gebied van elektronische communicatie en de opname van breedband in de universele dienst.

De goedkeuring van de nieuwe strategie (2010-2015) voor de bevordering van de informatiemaatschappij (i2010) wordt een hoofdprioriteit.

De drie voorzitterschappen zullen de ontwikkeling van netwerken van de volgende generatie bevorderen, zowel voor infrastructuur als voor diensten, op basis van de binnenkort te verwachten aanbeveling van de Commissie.

De werkzaamheden over netwerkbeveiliging, elektronische handel en bescherming van de intellectuele eigendom op internet en de bestrijding van piraterij zullen worden gestimuleerd.

Het verlengde mandaat van het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA) loopt in maart 2012 af. Rekening houdend met de uitkomst van de toetsing van het regelgevingskader inzake elektronische communicatie, zullen de voorzitterschappen beginnen met de besprekingen over de toekomst van het ENISA.

De voorzitterschappen zullen verder bijdragen aan de ontwikkeling van het internet van de toekomst. Nieuwe uitdagingen zoals de uitbreiding van de universele dienst, netwerkneutraliteit, breedband op mobieltjes, convergentie van vaste en mobiele netwerken en de ontwikkeling van het internet van dingen zullen worden bestudeerd.

Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan het opstellen van het Europese actieplan inzake e-overheid voor 2010-2015 en de elektronische rechten van burgers om te interageren met de overheid en het bedrijfsleven.

De voorzitterschappen zullen de aanstaande wereldconferentie over radiocommunicatie in 2011 (WRC-11) coördineren en voorbereiden op een wijze die strookt met de beleidsinitiatieven en beginselen van de Unie.

Wat postdiensten betreft, zullen de voorzitterschappen het standpunt van de EU in de strategische conferentie van de UPU (Nairobi, 21 tot en met 25 September 2010) coördineren.

Energie

Op het gebied van energie zal een grondige evaluatie van het actieplan "Energiebeleid voor Europa" tijdens de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in 2010 de belangrijkste politieke uitdaging voor de drie voorzitterschappen vormen.

In de volgende 18 maanden zullen een aantal belangrijke activiteiten en maatregelen op het vlak van de energievoorzieningszekerheid plaatsgrijpen. Het bestaande TEN-E-instrument wordt door een nieuw EU-instrument voor energiezekerheid en infrastructuur vervangen. De financiële regeling en richtsnoeren inzake TEN-E zullen worden herzien op basis van de resultaten van de besprekingen van het Groenboek "Naar een Europees energienetwerk voor een continue, duurzame en concurrerende energievoorziening".

Er zal worden voortgewerkt aan de zes prioritaire infrastructuuracties (overeenkomstig de tweede strategische energiebeleidsevaluatie): de zuidelijke gascorridor; een gediversificeerde en adequate LNG-voorziening voor Europa; effectieve interconnectie van het Oostzeegebied; de mediterrane energiering; adequate noord-zuidverbindingen voor gas en elektriciteit binnen Midden- en Zuidoost-Europa, en het Noordzeenet en het noordwestelijke offshore-netwerk. De belemmeringen voor investeringen zullen in kaart worden gebracht en mogelijke oplossingen zullen worden onderzocht, onder meer door het stroomlijnen van planning- en overlegprocedures, in het bijzonder voor projecten ter verbetering van de interconnectie.

Het huidige EU-systeem voor de controle van investeringen in de energiesector op EU-niveau zal worden geactualiseerd en een efficiënte methodologie voor de analyse van investeringstrends zal worden ontwikkeld met het oog op de onderlinge afstemming van de toekomstige vraag en de doelstellingen van het EU-beleid.

De werkzaamheden rond de verordening inzake de veiligstelling van de aardgasvoorziening zullen worden afgerond en de diversificatie voor aardgas zal worden gestimuleerd.

Op het gebied van de interne energiemarkt zal het volledig operationeel maken van het agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) het belangrijkste aandachtspunt zijn.

Op het gebied van duurzame energie en energie-efficiëntie zullen de voorzitterschappen de uitdagingen inzake energie en klimaat aanpakken, met inachtneming van de resultaten van de klimaatconferentie van Kopenhagen. Bijzondere aandacht zal gaan naar het gebruik van biomassa voor energieproductie, met inbegrip van de toepassing van duurzame criteria.

De drie voorzitterschappen zullen ervoor zorgen dat het wetgevingspakket aangaande energie-efficiëntie definitief wordt aangenomen. Zij zullen werken aan de herziening van het actieplan voor energie-efficiëntie (EEAP).

De voorzitterschappen zullen belang hechten aan de uitvoering van het strategisch plan voor energietechnologie en zullen de nodige aandacht besteden aan de industriële initiatieven in de Europese energiesector, in nauwe samenwerking met de particuliere sector.

Conform het voornoemde zal worden gestreefd naar een akkoord inzake investeringen in de ontwikkeling van koolstofarme technologieën, teneinde het gebruik van schone technologieën te stimuleren en te faciliteren, in overeenstemming met het mededingingsvermogen en het economisch herstel van de EU.

De voorzitterschappen zullen een visie voor 2050 van het energiebeleid helpen ontwikkelen, waarin de acties worden bepaald die nodig zijn opdat tegen 2050 een koolstofarme energiegeneratie mogelijk is.

Op het gebied van kernenergie zullen de voorzitterschappen specifieke aandacht besteden aan de ontwikkeling van instrumenten voor het veilige en duurzame beheer van radioactief afval en de herziening van de richtlijn betreffende basisnormen voor de bescherming van de gezondheid.

Externe betrekkingen zullen op energiegebied een zeer belangrijke rol spelen. De voorzitterschappen zullen ervoor zorgen dat de samenwerking met belangrijke leveranciers, doorvoerlanden en belangrijke partners van de EU en binnen multilaterale organisaties en kaders wordt versterkt.

MILIEU

Overkoepelende prioriteit: vergroening van het beleid

De EU en haar lidstaten staan op een keerpunt. De economische crisis en de snel veranderende economische processen in de wereld en in Europa brengen nieuwe uitdagingen mee. Een hoog niveau van milieubescherming is niet alleen een doelstelling op zich. In de context van duurzame ontwikkeling is het ook een belangrijke factor voor economische groei op de lange termijn, aangezien het bijdraagt tot een efficiënter gebruik van de hulpbronnen. Om de groeikansen voor morgen te benutten, moet een algemene duurzaamheid in alle EU-beleidsmaatregelen en eco-innovatie worden gestimuleerd; er moeten normen worden vastgesteld; er moeten nieuwe banen worden geschapen; de overheidsinvesteringen moeten opnieuw worden bezien; onze mobiliteits- en energiepatronen moeten verder worden aangepast; de EU moet op internationaal vlak een voortrekkersrol spelen. Een hernieuwde nadruk op duurzame ontwikkeling en de vergroening van het beleid zullen de overkoepelende prioriteiten vormen voor de drie voorzitterschappen.

Er zal worden gezorgd voor synergie tussen de Lissabon-strategie na 2010 en de strategie voor duurzame ontwikkeling van de EU, alsmede voor de integratie van het milieu in de Lissabon-strategie na 2010.

De voorzitterschappen zullen ernaar streven om het milieu beter te integreren in andere relevante beleidsgebieden zoals vervoer, energie en landbouw.

De drie voorzitterschappen zullen de substantie van en coherentie tussen het CSD(VN-Commissie voor Duurzame Ontwikkeling)-proces, de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling, de internationale governance op milieugebied en de follow-up van de conferenties van Rio en Johannesburg in het algemeen trachten te versterken.

Klimaatverandering

De drie voorzitterschappen zullen verder aandacht besteden aan de uitvoering van het klimaat- en energiepakket (waaronder enkele belangrijke besluiten¹ die onder de comitéprocedure moeten worden genomen) en zullen in deze context de werkzaamheden voortzetten inzake de verordening voor CO₂-uitstootlabels voor voertuigen, de verordening inzake CO₂-uitstootreductie voor lichte commerciële voertuigen en de toekomstige mededeling over CO₂-uitstoot door de scheepvaart. In het licht van de resultaten van de conferentie van Kopenhagen zal worden bestudeerd of een vermindering met 30 % van de uitstoot van broeikasgassen in de EU mogelijk is.

De drie voorzitterschappen zullen de weg beginnen te effenen voor de uitvoering van de EU-aanpassingsstrategie voor 2013 en zullen nagaan welke maatregelen reeds vóór de uitvoering van deze strategie noodzakelijk zijn.

Op multilateraal niveau zullen de drie voorzitterschappen voor de follow-up van de resultaten van Klimaatconferentie CoP 15 van het UNFCCC zorgen. De voorbereiding van de Klimaatconferentie CoP 16 van het UNFCCC zal een prioriteit zijn.

Biodiversiteit

De drie voorzitterschappen zullen aanzienlijke inspanningen leveren om een actieplan voor de periode na 2010 te ontwikkelen, dat een aanzienlijke verbetering van de status van biodiversiteit in de EU tot doel heeft. Er zal ook specifieke aandacht gaan naar nieuwe bedreigingen zoals invasieve exoten, en de impact van klimaatverandering op biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen.

Het groenboek over bossen zal specifieke aandacht krijgen. De voorzitterschappen zullen veel belang hechten aan de bescherming van bossen tegen bosbrand, stormweer en droogte, mede in de context van klimaatverandering en milieubescherming.

De Algemene Vergadering van de VN inzake biodiversiteit zal een van de sleutelmomenten van 2010, het internationaal jaar van de biodiversiteit, vormen.

---

¹ Verordening inzake veiling (comitéprocedure uiterlijk op 30/6/2010); uitvoeringsmaatregelen voor de toewijzing van gratis quota (comitéprocedure uiterlijk op 31/12/2010); situatie van de sectoren die aan koolstoflekkage blootstaan (verslag + voorstellen in codecisie door COM uiterlijk op 30/6/2010).

De CoP 10 van het Verdrag inzake biologische diversiteit zal de onderhandelingen over toegang en batenverdeling afronden. Daarbij zal de strategische planning voor een nieuwe doelstelling voor de periode na 2010 worden besproken, alsmede de bescherming van de mariene biodiversiteit in beschermde zones en de synergie tussen klimaat en biodiversiteit.

Het afronden van de regeling betreffende aansprakelijkheid en schadeloosstelling zal een van de belangrijke agendapunten van de vijfde vergadering van de partijen (MOP 5) van het Protocol inzake bioveiligheid zijn.

De drie voorzitterschappen zullen ernaar streven via CITES en de conclusie van CoP 15 te komen tot effectievere bescherming van de biodiversiteit.

De drie voorzitterschappen zullen ook aandacht besteden aan de follow-up van de conclusies van de Raad inzake ggo's van december 2008, alsmede aan de beoogde richtsnoeren voor de beoordeling van ggo's.

Milieu en volksgezondheid

Teneinde de doelstellingen van de EU inzake luchtkwaliteit te bereiken, zullen de voorzitterschappen verder werken aan de herziening van de nationale emissiemaxima voor de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen, (NO_x, SO_x, VOC, NH₃, PM), alsook aan de richtlijn inzake industriële emissies.

Het tweede actieplan milieu en gezondheid loopt in 2010 ten einde. De drie voorzitterschappen zullen het nodige doen om de opvolging ervan voor te bereiden. Er zal naar verwachting een groenboek over verontreiniging binnenshuis worden gepubliceerd met het oog op het harmoniseren van methoden om de bronnen van verontreinigende stoffen te beperken.

Er wordt een mededeling over nanotechnologieën verwacht, waarin het accent zal worden gelegd op de effecten en voordelen van deze nieuwe technologieën, met name voor het milieu.

De drie voorzitterschappen zullen ernaar streven de werkzaamheden rond de richtlijn betreffende biociden af te ronden.

Er worden updates verwacht binnen het kader van het Verdrag betreffende de grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand (LRTAP) en de bijgaande protocollen, de verdragen van Stockholm en van Rotterdam, de strategische aanpak voor het internationaal beheer van chemische stoffen (SAICM) en de onderhandelingen over kwik.

Wat betreft het LRTAP-verdrag en de bijgaande protocollen van de VN-ECE, is een herziening van het Protocol van Göteborg inzake vermindering van verzuring, eutrofiëring en ozon op leefniveau gepland (in het licht van de herziening van de NEC-richtlijn van de EU), alsook een herziening van het Protocol van Aarhus inzake persistente organische verontreinigende stoffen (POP's), teneinde een aantal nieuwe stoffen aan de bestaande verplichtingen toe te voegen. Het POP-protocol van de VN-ECE zal waarschijnlijk samen met het UNEP-Verdrag van Stockholm inzake POP's worden herzien. De onderhandelingen over een wereldwijd verdrag inzake kwik, die in de eerste helft van 2010 van start zullen gaan, zullen de nodige aandacht behoeven.

Duurzame consumptie en productie / duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen

De drie voorzitterschappen zullen de nodige aandacht besteden aan het gezamenlijk actieplan inzake duurzame consumptie en productie en een duurzaam industriebeleid, en aan de samenhang ervan met andere plannen, zoals het actieplan inzake milieutechnologieën (ETAP). Maatregelen met betrekking tot groene overheidsopdrachten en de bestrijding van illegale houtinvoer worden verwacht. Ook ecodesign en duurzaamheidscriteria voor biomassa zullen bijzondere aandacht krijgen.

Het optreden op dit gebied zal geconcentreerd zijn op vervoer, afval, chemicaliën en mijnbouw, en in het bijzonder op het tienjarig kader voor programma's inzake duurzame consumptie en productie (10YFP). Het kader dient de internationale samenwerking te versterken en de uitwisseling van informatie en goede praktijken op te voeren, teneinde de uitvoering van nationale en regionale programma's ter bevordering van duurzame consumptie en productie te stimuleren. Het proces van Marrakech betreft een wereldwijde inspanning ter bevordering van de toepassing van duurzame consumptie en productie en de uitvoering van het 10YFP via mondiale en regionale vergaderingen en de Marrakech-taskforces.

Het groenboek inzake bioafval zal mogelijk worden aangevuld met een voorstel voor een richtlijn inzake bioafval. In het kader van de herziening van de thematische strategie inzake afval, zal het belangrijk zijn concepten, zoals de definities, de samenhang met bestaande wetgeving, en het toezicht op de doelstellingen, te verduidelijken.

Voor bodembescherming is een doeltreffende en volledige uitvoering van de EU-strategie vereist. De drie voorzitterschappen zullen er met name naar streven overeenstemming te bereiken over de voorgestelde richtlijn inzake bodembescherming.

Water

De drie voorzitterschappen zullen een geïntegreerde benadering van een duurzaam waterbeleid ontwikkelen.

Zij zullen zich concentreren op de voor 2012 geplande evoluerende strategie voor waterschaarste en droogte en op de herziening van de richtlijn inzake drinkwater. Er zullen ook stappen worden ondernomen om de beoordeling en het beheer van ernstige problemen in verband met water, zoals extreme situaties (overstromingen, wateroverlast, waterschaarste en incidentele waterverontreiniging), klimaatverandering, bedreigde ecosystemen enzovoorts te verbeteren. De evaluatie van de ervaringen met de eerste reeks beheerplannen voor de stroomgebieden zal in deze context een belangrijke stap betekenen. Wat betreft de externe dimensie van het EU-waterbeleid zullen de drie voorzitterschappen een grotere Europese betrokkenheid en de ontwikkeling van een financieel kader voor internationale samenwerking stimuleren.

De kaderrichtlijn mariene strategie moet tegen juli 2010 worden omgezet. Opdat de verplichtingen van de richtlijn worden uitgevoerd, is de technische en wetenschappelijke uitwisseling tussen lidstaten van cruciaal belang voor de coherentie van milieudoelstellingen en het bereiken van een goede milieustatus. De drie voorzitterschappen zullen voor de coördinatie op dit gebied helpen zorgen.

Betere instrumenten voor het milieubeleid

De drie voorzitterschappen zullen zorgen voor de follow-up van de evaluatie van de resultaten van het zesde milieuactieprogramma en de thematische strategieën ervan. Deze werkzaamheden zullen in samenhang met de Lissabon-strategie na 2010 en de Strategie voor duurzame ontwikkeling worden uitgevoerd.

De drie voorzitterschappen zullen voortwerken aan de agenda voor betere regelgeving door naar een verdere vereenvoudiging van het acquis communautaire (afval) te streven, door de toepassing en naleving van EU-wetgeving te verbeteren (harmonisatie van de criteria inzake milieu-inspectie) en door nieuwe en betere instrumenten uit te werken om de toepassing te bevorderen (bijvoorbeeld rapportage via het gemeenschappelijk milieu-informatiesysteem).

Er worden maatregelen voorbereid met het oog op het aanpakken van subsidies die schadelijk zijn voor het milieu, het "vergroenen" van fiscale instrumenten en het promoten van energie- en hulpbronnefficiënte producten.

-
- ◦

De bovengenoemde thema's vormen naar alle waarschijnlijkheid de beleidsinstrumenten die noodzakelijk zijn voor de vergroening van het beleid. Het opzetten van het zevende milieu-actieprogramma zal van het allergrootste belang zijn om deze prioritaire beleidsgebieden te ondersteunen. Samen met de evaluatie en herziening van de Lissabon-strategie, en met de evaluatie en ontwikkeling van de Strategie voor duurzame ontwikkeling, wordt hiermee een unieke gelegenheid geboden om deze ontwikkelingen in de juiste richting te sturen.

BELEID INZAKE ONDERWIJS, OPLEIDING, JONGEREN, SPORT, CULTUUR EN AUDIOVISUEEL BELEID

Onderwijs en opleiding zijn belangrijke drijvende krachten achter het bewerkstelligen en verbeteren van inzetbaarheid, concurrentievermogen, innovatie, culturele ontwikkeling, sociale integratie en derhalve achter het bereiken van meer economische welvaart. Deze factoren hebben in belangrijke mate bijgedragen tot het bereiken van de langetermijndoelstellingen van de Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid en zullen ongetwijfeld een sleutelrol blijven spelen in de Lissabon-strategie na 2010.

Het strategisch kader op het gebied van onderwijs en opleiding voor 2020

De drie voorzitterschappen zullen de band tussen het nieuwe strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020) en de Lissabon-strategie na 2010 helpen bepalen en versterken, en zullen daarbij ten volle rekening houden met de aspecten van onderwijs en opleiding die niet rechtstreeks verband houden met groei en werkgelegenheid. Bij deze aanpassing zal rekening worden gehouden met de resultaten van de evaluatie in 2010 van de geboekte vooruitgang, de Commissievoorstellen voor eventuele benchmarks op het gebied van mobiliteit en inzetbaarheid (voor eind 2010) en het door de Raad in mei 2007 aangenomen Commissieverslag (eveneens voor eind 2010) inzake het samenhangend kader van indicatoren en benchmarks.

Het onderwijs- en opleidingsbeleid moet empirisch onderbouwd zijn en op degelijke gegevens steunen. De bijdrage van internationale evaluatieonderzoeken (bijv. PISA, PIRLS, enz.) moet dan ook bijzondere aandacht krijgen.

Met betrekking tot de vier strategische doelstellingen (een leven lang leren en mobiliteit; kwaliteit en efficiëntie; kansgelijkheid, sociale cohesie en actief burgerschap; innovatie en creativiteit) zal de open coördinatiemethode (indicatoren, benchmarks, intercollegiaal leren en uitwisseling van goede praktijken) worden gevolgd.

Wat betreft een leven lang leren, zal de uitvoering van het Europees kwalificatiekader (EKK) nauwgezet worden gevolgd en zullen flexibeler leertrajecten en een grotere openheid ten aanzien van informeel leren worden onderzocht.

De synergie tussen het proces van Bologna voor hoger onderwijs, het proces van Kopenhagen voor beroepsonderwijs en -opleiding en het kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding dient verder te worden versterkt.

De sociale dimensie van onderwijs en opleiding

De drie voorzitterschappen zullen bijzondere aandacht besteden aan de bevordering van kansengelijkheid, sociale cohesie en actief burgerschap. Zij zullen de kwestie van een billijke toegang tot voor- en voerschoolse educatie behandelen, alsook het terugdringen van vroegtijdig schoolverlaten en het bevorderen van een inclusief onderwijsbeleid voor leerlingen uit kansarme groepen.

2010 wordt het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, en 2011 het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk. Beide thema's zijn bijzonder relevant voor onderwijs en opleiding.

Scholen voor de 21e eeuw

Schoolonderwijs speelt een sleutelrol bij de uitvoering van de voornoemde prioriteiten. De drie voorzitterschappen zullen met voorrang werken aan de uitvoering van de agenda voor scholen in de 21e eeuw, met name wat betreft aangelegenheden als governance en leiderschap van scholen, de verbetering van de lerarenopleiding, de ontwikkeling van sleutelcompetenties en de bevordering van innovatievriendelijke instellingen.

Beroepsonderwijs en –opleiding - het proces van Kopenhagen

Beroepsonderwijs en -opleiding is zowel voor de sociaaleconomische ontwikkeling, als voor de vooruitgang van de maatschappij in het algemeen een belangrijke factor.

De herziening, vernieuwing en toepassing van gemeenschappelijke Europese beleidsprioriteiten voor beroepsonderwijs en -opleiding blijven gewettigde doelstellingen. In deze context zijn het onlangs goedgekeurde Europees systeem voor studiepuntenoverdracht voor beroepsonderwijs en -opleiding (Ecvet) en het Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (EQARF) van het grootste belang. Voorts zal specifieke aandacht gaan naar de bevordering van het volwassenenonderwijs, het anticiperen op en onderling afstemmen van de arbeidsmarkt- en vaardigheidsbehoeften, het verbeteren van de kwaliteit van begeleidingssystemen, institutionele governance en het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs- en opleidingsinstellingen enerzijds, en ondernemingen en de industrie anderzijds.

De volgende tweejaarlijkse vergadering voor de follow-up van het proces van Kopenhagen vindt plaats onder het Belgische voorzitterschap, en zal een gelegenheid vormen om de resultaten van de herziening van het proces van Kopenhagen te bespreken.

Modernisering van het hoger onderwijs

Op 11 en 12 maart 2010 zal in Boedapest en in Wenen een ministeriële vergadering worden gehouden waarin de tot dusver geboekte vooruitgang in het kader van het proces van Bologna zal worden geëvalueerd.

De follow-upgroep van het proces van Bologna zal de taak toebedeeld krijgen het werkprogramma voor 2009-2012 aan te passen op basis van de resultaten van de onafhankelijke beoordeling die in Boedapest en Wenen zal worden gepresenteerd. Teneinde de synergie tussen hoger onderwijs, onderzoek en innovatie te verzekeren, zal de coherentie tussen het proces van Bologna en het nieuwe strategische kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding specifieke aandacht krijgen.

De drie voorzitterschappen zullen zich toelagen op de modernisering van de agenda voor het Europees hoger onderwijs, opdat de zichtbaarheid ervan verbetert en de agenda als katalysator in de kennisdriehoek (hoger onderwijs - onderzoek - innovatie) kan fungeren.

Tot slot zal de samenwerking tussen universiteiten, ook buiten de Europese Unie, in de context van een toenemende internationalisatie worden gestimuleerd.

Tussentijdse herziening van het programma voor een leven lang leren

Het huidige actieprogramma op het gebied van een leven lang leren loopt in 2013 ten einde. In het kader van de tussentijdse herziening in de loop van 2010 zullen de grote lijnen van het vervolgprogramma worden besproken.

Mobiliteit is een essentieel element van een leven lang leren, en vormt een belangrijk hulpmiddel om de inzetbaarheid en flexibiliteit te vergroten. De mobiliteit van leerlingen en leraren blijft dan ook een belangrijk agendapunt.

Jeugdzaken

De voorzitterschappen zullen de follow-up van de resolutie van de Raad over een nieuw kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken verzekeren, door initiatieven op te zetten die in de lijn liggen van de Commissiemededeling "Een EU-strategie voor jongeren - investeringen en empowerment" van april 2009. De waarde van de open coördinatiemethode op dit gebied zal worden benadrukt, en initiatieven ter bevordering van culturele en persoonlijke ontwikkeling, sociale inclusie, werkgelegenheid en deelname van jongeren zullen de prioriteit krijgen.

Bij het uitvoeren van de voornoemde resolutie van de Raad, zullen de voorzitterschappen ernaar streven een reeks conclusies aan te nemen op de specifieke actiegebieden die in het nieuwe samenwerkingskader worden geschetst (onder meer onderwijs, werkgelegenheid, creativiteit, ondernemerschap, gezondheid en welzijn, participatie, sociale inclusie, vrijwilligersactiviteiten en de jeugd en de wereld). De jongerendimensie zal ook aan bod komen in de context van de Lissabonstrategie na 2010. Tot slot zien de voorzitterschappen een verband tussen jeugdzaken en de volgende "Europese Jaren", die in 2010 de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting en in 2011 vrijwilligersactiviteiten in de kijker zullen zetten.

Cultuur

Cultuur is een belangrijke factor voor de bevordering van tolerantie, dialoog en wederzijds begrip.

De Europese agenda voor cultuur die door de Raad in november 2007 is goedgekeurd, vormde een belangrijke stap in het verder ontwikkelen van samenwerking op cultuurgebied en in het vergroten van de samenhang en zichtbaarheid van Europese actie dienaangaande. Mede dankzij de agenda kreeg een nieuwe, strategische en horizontale benadering van cultuur vorm en wordt de culturele diversiteit en interculturaliteit gestimuleerd. Cultuur is ook een katalysator voor creativiteit en innovatie, en de culturele en creatieve bedrijfstakken zijn belangrijke onderdelen van het antwoord op de economische en financiële crisis in de wereld.

De drie voorzitterschappen zullen het Werkplan voor cultuur 2008-2010 van de Raad blijven uitvoeren en zullen het evalueren, teneinde een nieuw werkplan voor de volgende jaren te ontwikkelen. De evaluatie van de resultaten van de in het kader van de open coördinatiemethode gevoerde werkzaamheden zal bijzondere aandacht krijgen.

Culturele en creatieve bedrijfstakken, waarin ook het mkb vertegenwoordigd is, dragen in belangrijke mate bij tot groei en werkgelegenheid, alsook tot de lokale en regionale ontwikkeling. In de Lissabon-strategie na 2010 moet de rol van culturele en creatieve bedrijfstakken derhalve aan bod komen.

Europa beschikt over een bijzonder rijk cultureel erfgoed dat bijdraagt tot de economische aantrekkingskracht en duurzame ontwikkeling van de regio's, met name via het culturele toerisme. Het draagt ook bij tot de ontwikkeling van het Europese burgerschap. De drie voorzitterschappen zullen daarom de uitvoering van het initiatief voor een "Europees erfgoedlabel" stimuleren en de werkzaamheden rond het daarmee verband houdende wetgevingsinstrument afronden.

Ter voorbereiding van de volgende financiële vooruitzichten zullen de drie voorzitterschappen aandacht besteden aan de ontwikkeling van de volgende fase van de Gemeenschapsprogramma's voor cultuur. Ze zullen bij de betrokken activiteiten ook rekening houden met de doelstellingen van de Europese Jaren 2010 en 2011 rekening houden.

Audiovisueel beleid

Op het gebied van het filmbeleid zullen de drie voorzitterschappen aandacht besteden aan de herziening van de Commissiemededeling inzake film van 2001 en aan de follow-up van de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 2005 over cinematografisch erfgoed en het concurrentievermogen van verwante industriële activiteiten, en zij zullen daarbij rekening houden met de noodzaak van een betere verspreiding van Europese films.

De initiatieven voor creatieve online-inhoud van de Europese Unie vormen een solide basis voor verdere actie ter versterking van de Europese audiovisuele en online-industrie. De drie voorzitterschappen zullen zich met name concentreren op de ontwikkeling van de sector voor audiovisuele inhoud en de positieve effecten ervan op de economie in het algemeen. Ook de bescherming van de belangen van rechthebbenden en de alternatieve methoden voor distributie van audiovisuele werken (digitale verspreiding, e-cinema), alsmede digitale cultuur en creatieve inhoud, zullen aan bod komen.

De drie voorzitterschappen zullen ook het voortgangsverslag en de ontwikkelingsvooruitzichten van de Europese digitale bibliotheek Europeana bestuderen, alsmede het probleem van de bewaring van digitaal cultureel erfgoed op de lange termijn. Om dit probleem onder de aandacht te brengen en de nodige maatregelen te ontwikkelen zullen zij verdere samenwerking op Europees niveau aanmoedigen.

Sport

De drie voorzitterschappen zullen de maatschappelijke rol van sport belichten, die in het witboek inzake sport van de Commissie uitvoerig is beschreven. Binnen dit kader zullen zij de gezondheidsvoordelen van lichaamsbeweging bestuderen, met inachtneming van de EU-richtsnoeren voor lichaamsbeweging die in november 2008 door de EU-ministers van Sport zijn goedgekeurd.

Ook het bevorderen van een gezamenlijk optreden van de lidstaten in de strijd tegen doping vormt hiervan een belangrijk onderdeel.

In de context van het Europees Jaar 2010 van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, en het Europees Jaar 2011 van het vrijwilligerswerk, zullen de drie voorzitterschappen ernaar streven dat het potentieel van sport voor sociale inclusie en integratie, voor de bestrijding van armoede en voor vrijwilligersactiviteiten duidelijk wordt gemaakt.

Het bepalen van de strategische beginselen, doelstellingen en criteria van het toekomstige sportprogramma zal de volgende stap vormen en zal gebeuren op basis van het witboek inzake sport en met inachtneming van de specifieke kenmerken van sport. Ook moet de positieve bijdrage van sport tot de geestelijke en fysieke gezondheid van de bevolking, de sociale cohesie en de economie worden belicht.

LANDBOUW

Hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013

De besprekingen over de doelstellingen en de nieuwe uitdagingen voor het toekomstige GLB zullen op basis van de conclusies van de "check-up" van het bestaande GLB en met het oog op het debat over de volgende financiële vooruitzichten worden geïntensiveerd. Er zal in het bijzonder worden uitgegaan van de mededeling die de Commissie naar verwachting in 2010 zal bekendmaken om een publiek debat op gang moet brengen.

Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan het beheer van de natuurlijke rijkdommen en met name water, gezien het strategische belang ervan voor de landbouwproductie en de samenhang met klimaatverandering.

Melksector

De situatie op de zuivelmarkt zal in de loop van de drie voorzitterschappen een belangrijk aandachtspunt blijven. Tegen deze achtergrond zullen zij bijzondere aandacht besteden aan het verslag van de Commissie over de evolutie van de marktsituatie en de daaruit volgende voorwaarden voor een vlotte, geleidelijke afschaffing van de melkquotaregeling, zo nodig vergezeld van de passende voorstellen. Er zal ook de nodige aandacht zijn voor de bespreking van de perspectieven op middellange en lange termijn die zal worden gehouden in de door de Commissie ingestelde Groep op hoog niveau.

De kwaliteit van de landbouwproducten

De voorzitterschappen zullen trachten een akkoord te bereiken over de wetgevingsvoorstellen betreffende productnormen, landbouwvoorschriften en kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten.

Concurrentievermogen van de agrofoodindustrie

Een andere prioriteit van de drie voorzitterschappen zal erin bestaan de initiatieven ter verbetering van het concurrentievermogen van de Europese agrofoodindustrie te stimuleren en vooruit te helpen.

Plattelandsontwikkeling

Wat de nieuwe afbakening van de probleemgebieden betreft, zullen de drie voorzitterschappen gevolg geven aan de desbetreffende mededeling en een begin maken met de bespreking van een wetgevingsvoorstel dat volgens de planning in het tweede halfjaar van 2010 wordt ingediend.

Volgens het eerste actieprogramma voor de uitvoering van de territoriale agenda moet in de loop van 2010 worden gewerkt aan het mandaat inzake de uitvoering van dat programma.

Bosbouw

De voorzitterschappen zullen streven naar een akkoord over het voorstel voor een verordening tot vaststelling van de verplichtingen van marktdeelnemers die hout en houtproducten op de markt brengen.

Vereenvoudiging

De drie voorzitterschappen zullen aandacht blijven besteden aan de verdere vereenvoudiging van de EU-wetgeving. Zij zullen vooral letten op cross-compliance en op gunstige gevolgen niet alleen voor de Europese en nationale/regionale autoriteiten maar ook en in de eerste plaats voor de producten zelf.

Samenhang

De voorzitterschappen zullen bij hun werkzaamheden aandacht besteden aan het garanderen van samenhang en synergie tussen het milieubeleid en het GLB, in het bijzonder wat de "nieuwe uitdagingen" van de "check-up" betreft, tussen het territoriale beleid en het GLB en tussen het onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatiebeleid en het GLB. Tevens zullen zij ernaar streven de strategische doelstellingen van de plattelandsontwikkeling volledig in het GLB te integreren.

WTO-DDA-onderhandelingen

De drie voorzitterschappen zullen het verloop van de onderhandelingen van nabij volgen, en vooral aandacht besteden aan het landbouwgedeelte, waarvoor een mogelijk slotakkoord binnen het bestek van de GLB-hervorming van 2003 moet blijven, evenwichtig moet zijn en de belangen van de EU-landbouwers moet eerbiedigen.

De voorzitterschappen zullen zich ook bezighouden met de herziening van de verordeningen die in het licht van het slotresultaat van de DDA moeten worden aangepast.

POSEI-verordening

Er wordt een verslag van de Commissie verwacht over de werking van de POSEI-verordening, dat mogelijk vergezeld zal gaan van wetgevingsvoorstellen. De voorzitterschappen zullen dat verslag bestuderen en de bespreking van eventuele wetgevingsvoorstellen aanvatten.

Gezondheid en welzijn van dieren

De drie voorzitterschappen overwegen een follow-up van het Actieplan voor de uitvoering van de strategie voor diergezondheid 2007-2013. Er zal een begin worden gemaakt met de bespreking van het voorstel betreffende een enkel regelgevend kader voor diergezondheid ("diergezondheidswet").

De bespreking van het voorstel betreffende de bescherming van dieren tijdens het vervoer zal worden voortgezet. Het is mogelijk dat de voorzitterschappen beginnen met de bespreking van een wetgevingsvoorstel betreffende de vermelding van welzijnsindicatoren op voederetiketten.

Plantengezondheid

De drie voorzitterschappen zijn ingenomen met het initiatief om het kader inzake gezondheid van planten te herzien. De toekomstige besprekingen zullen worden gevoerd aan de hand van een verslag over de bestaande wetgeving.

GGO's

De voorzitterschappen zullen zich bezig houden met de follow-up van het verslag over de sociaal-economische gevolgen van het in de handel brengen van GGO's dat de Commissie uiterlijk in juni 2010 zal indienen.

Momenteel loopt een externe evaluatie van de werking van de beide wetgevingsbesluiten betreffende GGO's (Verordening 1829/2003 en Richtlijn 2001/18). De resultaten worden medio 2010 verwacht. Aansluitend op deze externe evaluatie zouden er wetgevingsvoorstellen kunnen komen.

Het hygiënepakket

Het verslag over de doeltreffendheid en de consistentie van de sanitaire en fytosanitaire controles op de invoer van levensmiddelen, diervoeder, dieren en planten zal worden besproken en er zal een begin worden gemaakt met de bespreking van eventuele aansluitende wetgevingsvoorstellen.

Derde landen

De drie voorzitterschappen hebben besloten om voor de gehele periode van achttien maanden een enkele voorzitter te benoemen voor diverse subgroepen van de Potsdamgroep.

De huidige wetgeving betreffende de invoer van levende dieren en bepaalde producten van dierlijke oorsprong zal worden herzien. In dit verband kijken de voorzitterschappen ook uit naar het verslag van de Commissie over de toepassing van de EU-voorschriften op de productie van ingevoerde producten, en in het bijzonder de controle op de naleving van de EU-voorschriften inzake diergezondheid, volksgezondheid en dierenwelzijn door producten in derde landen.

VISSERIJ

Hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid

De drie voorzitterschappen zullen hoge prioriteit geven aan de hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB). Tijdens het tijdvak van achttien maanden zullen een aantal belangrijke stappen in het hervormingsproces plaatsvinden (effectbeoordeling, Raadsconclusies, eerste wetgevingsvoorstellen).

Hervorming van de gemeenschappelijke marktordening in de sector visserij- en aquacultuurproducten

De voorzitterschappen zullen een begin maken en voortgang boeken met de hervorming van de gemeenschappelijke marktordening. De Commissie is voornemens haar voorstel ter zake parallel aan de hervorming van het GVB in te dienen.

Implementatie van de strategie voor aquacultuur

In aansluiting op de conclusies van de Raad over de duurzame ontwikkeling van de aquacultuur in de EU zullen de voorzitterschappen zich bezighouden met de herziening van de strategie.

TAC's en quota 2011

De vaststelling van de TAC's en quota is een jaarlijkse exercitie waaraan de drie voorzitterschappen veel belang hechten. Bilaterale en multilaterale onderhandelingen (onder meer over de overeenkomst met Noorwegen) die van cruciaal belang zijn voor de visserijsector in de EU, zullen de laatste maanden van 2010 ook hoog op de agenda staan.

Meerjarige herstel- en beheersplannen

De drie voorzitterschappen zullen bijzondere aandacht besteden aan een aantal meerjarige herstel- en beheersplannen, en met name aan de evaluatie van het beheersplan voor de bevissing van de schol- en tongbestanden in de Noordzee.

JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN

Na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon zal binnen de Raad een Permanent comité voor operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid worden ingesteld. De drie voorzitterschappen zullen ervoor zorgen dat de structuur en de werkzaamheden van dit nieuwe orgaan daadwerkelijk bijdragen tot de verbetering van de interne veiligheid in de EU.

In deze context zullen de drie voorzitterschappen alles in het werk stellen om het programma van Stockholm in praktijk te brengen en alle nodige inspanningen doen om het actieplan in het eerste halfjaar van 2010 aan te nemen.

BINNENLANDSE ZAKEN

Asiel en immigratie

De Europese Raad zal een jaarlijks debat houden over immigratie en asielbeleid met het oog op de evaluatie van de toepassing van het Europees pact inzake immigratie en asiel, alsmede over aanverwante aspecten van het programma van Stockholm, en tijdens de gehele duur van de werkzaamheden op dit gebied strategische richtsnoeren verstrekken.

Legale immigratie

Er zal voorts werk worden gemaakt van het vergemakkelijken van een goed beheerde legale migratie en het beter op elkaar afstemmen van de noden van de arbeidsmarkt en het aanbod, zulks op basis van de behoeften van de arbeidsmarkten van bestemming. Er moeten synergieën tot stand worden gebracht tussen migratie en ontwikkeling.

Daarom zal worden gewerkt aan de nog niet opgeloste vraagstukken van het beleidsplan legale migratie - de gecombineerde vergunning, seizoenarbeiders, stagiairs van de eigen onderneming - en zal de uitvoering van de bestaande richtlijnen worden geëvalueerd.

Integratie van onderdanen van derde landen

De inspanningen voor de uitwisseling van beste praktijken op het gebied van integratiebeleid zullen worden voortgezet. Voorts zal aandacht uitgaan naar de maatregelen die nodig zijn op het gebied van onderwijs, beroepsopleiding, erkenning van kwalificaties en competenties en actief arbeidsmarktbeleid.

Illegale immigratie

De EU heeft zich op het hoogste politieke niveau geëngageerd de strijd tegen illegale immigratie en mensenhandel voort te zetten. Dit engagement zal geconcretiseerd worden op alle relevante beleidsterreinen, de ontwikkeling van het geïntegreerd beheer van de buitengrenzen, onder meer gebruikmakend van de mogelijkheden die door de nieuwe technologie worden geboden, het versterken van de rol van FRONTEX, de verdere ontwikkeling van een efficiënt en duurzaam beleid inzake terugkeer en wederopnemings, met volledige eerbiediging van mensenrechten, en het bestrijden van illegale tewerkstelling. Voorts zullen nieuwe manieren worden gezocht om de doeltreffendheid van de bestaande EU- instrumenten te maximaliseren teneinde de operationele samenwerking te versterken en synergieën te ontwikkelen in het kader van een geïntegreerde EU- strategie voor interne veiligheid.

Bijzonder aandacht zal ook uitgaan naar de niet-begeleide minderjarigen, in het kader van een globale aanpak die preventieve en beschermende maatregelen, alsmede de duurzame terugkeer naar het land van oorsprong omvat, steeds rekening houdend met de belangen van het kind.

Visumbeleid

Het inzetten van het visuminformatiesysteem (VIS) blijft een prioriteit. Plaatselijke consulaire samenwerking zal verder worden gestimuleerd en de mogelijkheden tot oprichting van gemeenschappelijke visumaanvraagcentra zullen tevens worden onderzocht. De evaluatie van de visumfaciliteringsovereenkomsten zal worden beschouwd als een prioriteit.

Schengenruimte

De verdere versteviging en uitbreiding, overeenkomstig de bestaande criteria, van het Schengengebied zal niet alleen de veiligheid in het Schengengebied verbeteren, maar ook meer Europese burgers de mogelijkheid bieden profijt te trekken uit de voordelen van het vrije verkeer van personen. Daartoe is de voltooiing en de succesvolle lancering van het Schengeninformatiesysteem van de nieuwe generatie onontbeerlijk. De werkzaamheden ter verbetering van de Schengenevaluatieprocedure zullen worden voortgezet.

Internationale bescherming

Er zal verder prioriteit worden verleend aan de werkzaamheden met het oog op de invoering van wetgeving voor de totstandbrenging van de tweede fase van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS), waarmee de invoering wordt beoogd van een gemeenschappelijke asielprocedure en een eenvormige en ambitieuze status voor de vluchtelingen aan wie internationale bescherming wordt verleend. Bijzondere aandacht zal ook uitgaan naar het versterken van de praktische samenwerking, onder meer door de oprichting van het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken. Solidariteit in het beheer van de beschermingsregelingen, zowel onder lidstaten als ten aanzien van derde landen, blijft een pijler van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS), waarbij het beginsel blijft gelden dat deelneming op vrijwillige basis geschiedt.

Samenwerking met derde landen in het kader van de totaalaanpak van de EU

De totaalaanpak van migratie biedt de mogelijkheid tot nieuwe vormen van dialoog en samenwerking met derde landen op dit gebied, alsook tot het bevorderen van synergieën tussen migratie en ontwikkeling. De EU zal blijven streven naar een effectieve en evenwichtige toepassing en de verdere ontwikkeling van deze drie bestanddelen. In dat verband zal de toepassing van de globale aanpak op de regio's ten zuiden, oosten en zuidoosten van de EU worden voortgezet. De EU zal ook met Latijns-Amerika en het Caraïbisch gebied een geïntensiveerde, gestructureerde en alomvattende dialoog over migratievraagstukken aangaan.

Strategie voor interne veiligheid

De drie voorzitterschappen zullen werken aan een multidimensionale en duurzame EU-strategie voor interne veiligheid waarin de stand van zaken, de toekomstige uitdagingen en het strategisch optreden van de EU op dat gebied aan bod komen. Deze strategie zal betrekking hebben op de voornaamste beleidsgebieden van de EU-samenwerking op het gebied van rechtshandhaving. Een van de concrete prioritaire acties is de ontwikkeling van het Europees model voor criminele inlichtingen (ECIM).

Terrorismebestrijding

Terrorismebestrijding in al zijn vormen, met eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal recht bij ieder optreden op dit gebied, blijft voor de Europese Unie een topprioriteit. Voor de drie voorzitterschappen ligt de klemtoon op de uitvoering van de EU-strategie en actieprogramma voor terrorismebestrijding, alsook op de ontwikkeling van het multidisciplinaire antwoord op terrorisme, de operationele samenwerking tussen de rechtshandavingsautoriteiten van de lidstaten, de samenwerking tussen Europese agentschappen zoals Europol en Eurojust en de samenwerking met belangrijke derde landen. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de fenomenen radicalisering en rekrutering, zulks op basis van de strategie en het actieplan van de EU. Tot de doelstellingen van de drie voorzitterschappen zullen ook initiatieven behoren om misbruik van het Internet voor terrorismedoeleinden tegen te gaan, de veiligheid van springstoffen te verbeteren en de uitwisseling en de analyse van informatie en inlichtingen te coördineren.

Bestrijding van mensenhandel

De bestrijding van mensenhandel zal een belangrijke prioriteit blijven. Op basis van de evaluatie-resultaten van het EU-actieplan tegen mensenhandel zullen de drie voorzitterschappen nieuwe richtsnoeren voor actie voorstellen, waarin de klemtoon ligt op alle vormen van uitbuiting en bijzondere aandacht uitgaat naar zeer kwetsbare slachtoffers.

Drugsbestrijding

De drie voorzitterschappen zullen de uitvoering van het EU-drugsactieplan 2009-2012 voortzetten. De drie voorzitterschappen wijzen nogmaals op het belang van een multidisciplinaire, alomvattende en evenwichtige aanpak, waarin de klemtoon ligt op preventie, alsmede op het belang van de strijd tegen precursoren en de illegale productie van en handel in drugs. Voorts zullen de drie voorzitterschappen nieuwe mogelijkheden onderzoeken voor een efficiëntere en meer gecoördineerde samenwerking op rechtshandhavingsgebied met het oog op de strijd tegen drugshandel.

Voor internationale samenwerking geldt dezelfde aanpak. De klemtoon zal liggen op nauwere samenwerking met belangrijke derde landen in het Middellandse-Zeegebied, de Westelijke Balkan, West-Afrika, Latijns-Amerika en Centraal-Azië, teneinde de precursoren- en drugshandel hard aan te pakken.

Politie- en douanesamenwerking

De drie voorzitterschappen zullen de operationele samenwerking tussen de rechtshandhavingsautoriteiten en de Europese agentschappen zoals Europol intensiveren. In dit verband zal het nodige worden gedaan om de werkmethodes van Europol aan zijn nieuw juridisch kader aan te passen.

De drie voorzitterschappen zullen de mogelijkheden onderzoeken voor het versterken van het bestaande juridisch kader van de EU voor samenwerking op rechtshandhavingsgebied, en in het bijzonder voor samenwerking in de grensregio's. De ontwikkeling van de praktische samenwerking op basis van de besluiten uit hoofde van het Verdrag van Prüm zal worden gestimuleerd. De ervaringen en beste praktijken voor werkzaamheden met Centra voor politieke en douanesamenwerking moeten verder worden uitgewisseld en er moeten minimumnormen worden opgesteld voor hun werking. In het verlengde daarvan zullen de drie voorzitterschappen proberen de interoperabiliteit tussen radiocommunicatiesystemen voor rechtshandhaving te verbeteren. Er zal maximaal gebruik worden gemaakt van het Europees Netwerk van diensten voor binnenlandse-veiligheidstechnologie.

Het bevorderen van gezamenlijke politieopleiding en de ontwikkeling van een Europese politieke cultuur blijven een doelstelling en in dat verband zal voort worden gewerkt aan de efficiënte werking en organisatie van de kerntaken van de Europese Politieacademie (EPA).

Wat de veiligheid bij voetbalwedstrijden met een internationale dimensie betreft, zullen de drie voorzitterschappen het huidige werkprogramma evalueren en een nieuw werkprogramma voor de periode 2011-2013 opstellen. Zij zullen ook werk maken van het stimuleren van samenwerking tussen de autoriteiten die in de lidstaten verantwoordelijk zijn voor de particuliere veiligheidssector, de invoering van maatregelen ter verbetering van de samenwerking voor de beveiliging van prominenten en het bepalen van beste praktijken voor de netwerken van Europese verbindingsfunctionarissen.

De uitvoering van de EU-strategie voor douanesamenwerking op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht zal worden voortgezet met de indiening van een actieplan voor de douanesamenwerking.

Criminaliteitspreventie en de strijd tegen zware en georganiseerde criminaliteit

De drie voorzitterschappen zijn vastbesloten hun samenwerking op het gebied van criminaliteitspreventie voort te zetten. Het voorkomen en bestrijden van gendergerelateerd geweld zal bijzondere aandacht krijgen. Het bevorderen van methoden voor niet gewelddadige conflictbeheersing met het oog op het voorkomen van geweld en/of het herstellen van relaties zal nog meer nadruk krijgen. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar de richtlijn inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht.

De strijd tegen zware en georganiseerde criminaliteit vereist een multidisciplinaire, op inlichtingen gebaseerde aanpak, wil men betere resultaten op lange termijn bereiken. In dat verband zal ernaar worden gestreefd de dreigingsevaluatie voor georganiseerde criminaliteit (Organised Crime Threat Assessment - OCTA) meerwaarde te geven, onder meer door de regionale aanpak ervan verder te ontwikkelen.

De drie voorzitterschappen zullen doorgaan met de uitvoering van de gemeenschappelijke werkstrategie en de concrete maatregelen tegen cybercriminaliteit. Speciale aandacht zal uitgaan naar de bestrijding van alle vormen van seksueel misbruik van kinderen op het Internet.

Het opsporen en terugvorderen van uit misdrijven verkregen vermogensbestanddelen en de strijd tegen witwassen van geld blijven belangrijke prioriteiten. In dat verband zal identiteitsfraude bijzondere aandacht krijgen en zullen initiatieven worden ingeleid inzake de controle van de echtheid van identiteitsdocumenten op Europees niveau. Tot slot zal een reflectie op gang worden gebracht over de nieuwe sociaal-economische kringen waarin de georganiseerde criminaliteit aan invloed heeft gewonnen en die een belangrijk effect hebben op het dagelijks leven van onze burgers.

Uitwisseling van informatie

Er zal verder worden gewerkt aan de ontwikkeling van een alomvattend en samenhangend EU-langetermijnbeleid voor gegevensuitwisseling op rechtshandavingsgebied met volledige eerbiediging van de gegevensbescherming. Er zullen inspanningen worden geleverd om te komen tot een meer efficiënt gebruik van de bestaande nationale en Europese informatiesystemen voor rechtshandhaving, teneinde doublures te voorkomen en de kosten en gebruiksmogelijkheden voor eindgebruikers te optimaliseren. De oprichting van een agentschap voor het beheer van grootschalige IT-systemen wordt als een prioriteit beschouwd.

De drie voorzitterschappen zullen streven naar het invoeren en toepassen van een operationeel SIS II binnen het overeengekomen tijdschema en werken aan de toepassing van het "Zweedse" kaderbesluit en de besluiten uit hoofde van het Verdrag van Prüm, teneinde uiterlijk in augustus 2011 van start kunnen gaan met automatische gegevensuitwisseling in de gehele EU.

Civiele bescherming

De drie voorzitterschappen zullen verder werken aan de versterking van het reactievermogen van de EU bij rampen of crisissituaties, zowel binnen de EU-grenzen als in derde landen, waarbij gestreefd zal worden naar voldoende evenwicht tussen preventie, paraatheid en reactie. In dat verband zullen de drie voorzitterschappen zorgen voor follow-up van twee mededelingen van de Commissie, namelijk de mededeling over de versterking van het reactievermogen van de Unie in crisissituaties en die over een aanpak van de EU van de preventie van natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen.

Alle initiatieven betreffende opleiding zullen uitvoerig aandacht krijgen, met name de toepassing en de ontwikkeling van de civiele-beschermingsmodules en naar de versterking van het Waarnemings- en Informatiecentrum voor civiele bescherming (MIC) binnen het kader van het mechanisme voor civiele bescherming. De drie voorzitterschappen zullen ook hun werkzaamheden op preventiegebied voortzetten. Voor zal het voorzitterschap bijzondere aandacht schenken aan de evaluatie van het mechanisme voor civiele bescherming en het financieel instrument, waarmee van start zal worden gegaan tijdens de ambtstermijn van de volgende drie voorzitterschappen.

In dat verband zal de samenwerking met de Verenigde Naties worden voortgezet. De vorderingen die zijn gemaakt met Europees programma voor de bescherming van kritieke infrastructuur (EPCIP) zullen tijdens de drie voorzitterschappen een follow-up krijgen. Speciale aandacht zal worden besteed aan CBRN-gerelateerde risico's en het voorkomen van bosbranden.

JUSTITIËLE SAMENWERKING

Praktische samenwerking in burgerlijke zaken

Wat de **horizontale vraagstukken op justitiegebied** betreft, zullen de drie voorzitterschappen de klemtoon leggen op het beschermen en bevorderen van de **grondrechten**, het beschermen van persoonsgegevens, E-justitie en de **opleiding van rechters, officieren van justitie en justitieel personeel**.

Het bevorderen van de **grondrechten** en de fundamentele vrijheden binnen de EU, alsook in haar externe betrekkingen, is een van de hoekstenen van de Unie. De drie voorzitterschappen zullen daartoe bijdragen door nauwe samenwerking met het Europees Parlement en de Commissie te bevorderen. De drie voorzitterschappen zullen ook de samenwerkingsmechanismen tussen het Bureau voor de grondrechten en de EU-instellingen trachten te verbeteren. De spoedige toetreding van de EU tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden is een prioriteit voor de drie voorzitterschappen.

De EU moeten een proactieve en samenhangende aanpak ontwikkelen voor de **bescherming van persoonsgegevens**, met name bij het ontwikkelen van een alomvattende strategie voor informatiesystemen op het gebied van de interne veiligheid.

Overtuigd als zij zijn van het belang van het gebruik van informatie- en communicatietechnologie op justitiegebied zijn de drie voorzitterschappen vastbesloten een impuls te geven aan de projecten in het Actieplan **E-justitie** 2009-2013, en kunnen zij, rekening houdend met het open karakter van het actieplan, aanvullende projecten opstarten. Voor juni 2011 moet worden geëvalueerd in hoeverre deze uitvoerende structuur haar activiteiten tot een goed einde heeft gebracht. In het licht daarvan zal werk worden gemaakt van projecten zoals de onderlinge koppeling van testamentenregisters en de scholing van beoefenaars van juridische beroepen. Met betrekking tot de betekening van gerechtelijke of buitengerechtelijke beslissingen in burgerlijke en handelszaken, rechtshulp, het Europees betalingsbevel alsook de procedure voor geringe vorderingen moeten initiatieven worden genomen. Voorts moet ook aandacht wordt besteed aan de horizontale kwestie vertaling en vertolking.

De drie voorzitterschappen zullen de toepassing van de richtsnoeren die de lidstaten zijn overeengekomen in de resolutie betreffende de opleiding van rechters, officieren van justitie en personeel van het justitiële apparaat aanmoedigen. De drie voorzitterschappen zullen zich meer bepaald beijveren om efficiënte samenwerking tot stand te brengen tussen het Europees netwerk voor justitiële opleiding (ENJO) en de bevoegde nationale opleidingscentra.

Justitiële samenwerking in strafzaken

Het beginsel van **wederzijdse erkenning** van strafrechtelijke beslissingen is de hoeksteen van de justitiële samenwerking tussen de lidstaten. In dat verband zal speciale aandacht uitgaan naar het verbeteren van rechtstreekse justitiële samenwerking, met name door een strakkere toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op het gebied van bewijsverkrijging in strafzaken, door het onderzoek naar de haalbaarheid van een algemeen instrument ter vervanging van het Europees bewijsverkrijgingsbevel (eventueel " Europees onderzoeksbevel" te noemen) of door het aanvaarden van het in een andere lidstaat verzamelde bewijsmateriaal.

Voorts zullen de drie voorzitterschappen de klemtoon leggen op een intensievere toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de uitwisseling van gegevens uit strafregisters, de onderlinge aanpassing van het procesrecht, de samenwerking tussen justitiële autoriteiten op het gebied van de procesvoering en de bescherming van kwetsbare personen en slachtofferhulp.

Teneinde de justitiële samenwerking tussen de lidstaten te vergemakkelijken, zullen de drie voorzitterschappen de uitwisseling van gegevens uit strafregisters pogen te bevorderen door de totstandbrenging van een lijst van in de Europese Unie veroordeelde onderdanen van derde landen (EICTCN) en tevens de mogelijkheden onderzoeken voor de uitwisseling van gegevens over een lopende strafprocedures genomen toezichtsmaatregelen en over andere vonnissen dan eindvonnissen.

De drie voorzitterschappen zullen ook werken aan de onderlinge aanpassing van het procesrecht, een cruciaal element voor het verbeteren van het wederzijds vertrouwen en het vergemakkelijken van de wederzijdse erkenning. De inspanningen moeten worden toegespitst op het verbeteren van het juridisch kader door het aannemen van rechtsinstrumenten voor het bepalen van gemeenschappelijke minimumnormen waaraan de procedurele rechten en waarborgen voor individuen in een strafprocessen moeten beantwoorden, alsook op de herziening van het Kaderbesluit van de Raad van 15 maart 2001 inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure (2001/220/JBZ).

De drie voorzitterschappen zullen doorgaan met het opstellen van gemeenschappelijke voorschriften betreffende het ne bis in idem-beginsel, zulks in het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie.

De drie voorzitterschappen zullen werk maken van een nieuw juridisch kader om de overdracht van strafvervolgning van de ene lidstaat naar de andere mogelijk te maken.

De drie voorzitterschappen zullen het juridisch kader voor de bescherming van kinderen proberen te verbeteren en een actieplan opstellen tegen de seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie.

Daarbij zal bijzondere aandacht uitgaan naar de bijstand aan slachtoffers, onder meer slachtoffers van terrorisme en slachtoffers van gendergerelateerd en huiselijk geweld. Daartoe zal voort worden gewerkt aan de totstandbrenging van een Europees juridisch kader, teneinde alle belemmeringen voor een effectieve toepassing van de beschermingsmaatregelen op het gehele grondgebied van de EU weg te nemen, zodat slachtoffers die bedreigd worden de nodige bescherming krijgen, ongeacht hun woonplaats. In het verlengde van het programma van Stockholm zullen de drie voorzitterschappen voortwerken aan een Europees beschermingsbevel.

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken

De drie voorzitterschappen zullen aandacht besteden aan het familierecht, een essentieel gebied dat het leven van alledag van de EU-burgers beïnvloedt. Er zal ook voort worden gewerkt aan de onderlinge aanpassing van de voorschriften betreffende collisie en jurisdictiegeschillen. Daarbij zullen ook andere aspecten van het familierecht aan bod komen, namelijk de aanneming van een verordening betreffende huwelijksvermogensstelsels en een verordening over het toepasselijke recht bij echtscheiding.

Er zal een impuls worden gegeven aan de besprekingen betreffende de verordening inzake successie en testamenten.

Voorts zal het nodige worden gedaan om het beginsel van wederzijdse erkenning verder te verfijnen. In dat verband zal de herziening van Verordening 44/2001/EG een prioriteit zijn voor de drie voorzitterschappen, met bijzondere aandacht voor de afschaffing van het exequatur voor vonnissen in burgerlijke en handelszaken. Tot slot zullen de voorzitterschappen voortwerken aan de verbetering van de grensoverschrijdende tenuitvoerlegging van in een andere lidstaat gewezen vonnissen, met name door een analyse van mechanismen voor beslag op bankrekeningen.

Externe dimensie van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht

De drie voorzitterschappen zullen de externe dimensie van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht proberen te beklemtonen.

Wat de **thematische prioriteiten** betreft, zijn de drie voorzitterschappen vastbesloten de inspanningen van de vorige voorzitterschappen op het gebied van immigratie, terrorismebestrijding, de strijd tegen de georganiseerde misdaad, justitiële samenwerking in strafzaken en in burgerlijke zaken en het verbeteren van de bescherming van de grondrechten voort te zetten. Ook de samenwerking tussen Europol, Eurojust en derde landen zal worden geïntensiveerd.

Wat de **geografische prioriteiten** betreft, zal bijzondere aandacht worden besteed aan de samenwerking met de kandidaat-lidstaten, de landen van de Westelijke Balkan en de landen die deelnemen aan het Europees Nabuurschapsbeleid en het oostelijk partnerschap. De strategische dialoog EU-VS, het partnerschap met Rusland, de dialoog en de samenwerking met Afrika, de geïntensiveerde, gestructureerde en alomvattende dialoog met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, alsmede de samenwerking met de Aziatische landen, blijven prioritair voor de drie voorzitterschappen.

De drie voorzitterschappen zullen de coördinatie van het EU-standpunt binnen alle internationale organisaties proberen te verbeteren.

EXTERNE BETREKKINGEN

Door het creëren van het nieuwe ambt van Hoge Vertegenwoordiger en de instelling van de Europese dienst voor extern optreden zal het externe optreden van de EU een belangrijke impuls krijgen. Het is van cruciaal belang dat er begin 2010 een akkoord wordt bereikt over het besluit betreffende de organisatie en de werking van de EDEO. De Unie zal blijven werken binnen het bestek van de Europese veiligheidsstrategie, met bijzondere nadruk op nieuwe dreigingen als die welke verband houden met klimaatverandering en energiezekerheid.

Crisisbeheersing

De EU zal het GVDB in al zijn bestanddelen versterken zodat zij een grotere rol kan spelen als mondiale en autonome actor waar het gaat om conflictpreventie, respons op een crisis, crisisbeheersing en stabilisering na conflicten met speciale aandacht voor civiel-militaire synergieën. Teneinde de crisisbeheersing efficiënter te maken, worden nieuwe vormen van samenwerking aangemoedigd, waaronder multinationale oplossingen, zoals het gemeenschappelijk gebruik van hulpbronnen, opleidingen en logistieke middelen, alsmede de nieuwe mogelijkheden die het Verdrag van Lissabon biedt.

Speciale aandacht zal uitgaan naar de verwezenlijking van de civiele en militaire hoofddoelen, en de versterking van het snelle-reactievermogen van de EU krijgt voorrang. Onderzocht zal worden hoe de civiele vermogens verder ontwikkeld kunnen worden, en het Europees Defensieagentschap zal zijn vermogens verder uitbouwen.

De EU streeft naar nauwe samenwerking met de VN, de NAVO, de OVSE, de AU en andere internationale en regionale organisaties. Speciale aandacht krijgt een verdere verbetering van de betrekkingen met de NAVO op het vlak van politieke strategie, ook wat de ontwikkeling van de vermogens betreft.

De voorzitterschappen zullen de balans opmaken van de vorderingen die de afgelopen tien jaar gemaakt zijn op het gebied van crisispreventie, en zullen ter gelegenheid van de tiende verjaardag van het EU-programma voor de preventie van gewelddadige conflicten (programma van Göteborg) verdere stappen voorstellen.

Prioriteit zal worden verleend aan verbetering van de planning en het operationele verloop van de militaire en de civiele operaties. Rekening houdend met de financiële situatie, zullen allereerst voldoende financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor de groeiende rol die de EU speelt in de crisisbeheersing.

Bij de tiende verjaardag van VN-Resolutie 1325(2000) over Vrouwen en vrede en veiligheid zullen de voorzitterschappen aandacht vragen voor de mensenrechten en gendermainstreaming bij de planning en uitvoering van de EVDB-missies en -operaties.

De voorzitterschappen zullen de Europese veiligheids- en defensiecultuur hoog in het vaandel voeren en de Europese veiligheids- en defensieacademie (EVDA) blijven versterken.

Non-proliferatie en ontwapening

De EU-strategie tegen de verspreiding van massavernietigingswapens zal verder worden uitgevoerd. Daarvoor zullen ook de internationale bijeenkomsten die tijdens de drie voorzitterschappen zijn gepland, zoals die voor de evaluatie van het NPV, worden benut. Voorts zal de EU, samen met derde landen, actief meewerken aan de uitvoering van VN-Resolutie 1887(2009).

Aan de EU-strategie ter bestrijding van de illegale accumulatie van en handel in handvuurwapens en lichte wapens (SALW) en munitie daarvoor wordt verder gewerkt, en de inzet voor het Verdrag over de wapenhandel blijft onverminderd.

Bestrijding van terrorisme

De externe aspecten van de uitvoering van Europese terrorismebestrijdingsstrategie en de strijd tegen radicalisering en rekrutering worden verder uitgewerkt.

Multilaterale samenwerking

De Unie blijft de hervorming van de VN steunen met bijzondere nadruk op het vergroten van de samenhang en de kracht van het institutionele stelsel, dankzij een evenwichtige uitbouw van de drie pijlers, te weten vrede en veiligheid, duurzame ontwikkeling en mensenrechten. In de activiteiten van de organisatie moet de financiële bijdrage van de EU duidelijk tot uitdrukking komen.

Het bevorderen van de samenwerking tussen EU en VN op het gebied van vrede en veiligheid en het doeltreffender maken van de VN-vredeshandhavingsoperaties blijven van het grootste belang.

Europese consulaire samenwerking en de bescherming van de Europese burger

De drie voorzitterschappen werken aan de verbetering van de consulaire bescherming van EU-burgers in en buiten de Europese Unie met betrekking tot de hulp aan en bescherming van reizigers en burgers die in het buitenland verblijven.

Er wordt verder gewerkt aan de minimumnormen voor consulaire bescherming die de burgers van de lidstaten buiten de EU geboden moet worden.

Ook de coördinatie in crisissituaties buiten de Unie moet nog verder worden uitgewerkt.

Er zal speciale aandacht worden besteed aan de beoordeling van het "leidende staat"-concept en de betere consulaire samenwerking via het delen van consulaire voorzieningen. Daarbij komt de opleiding van consulaire personeel met het oog op betere samenwerking in crisissituaties en meer kennis van de EU-wetgeving op de eerste plaats.

Consulaire hulp aan Europese burgers zal overal in de Europese Unie bevorderd worden. De diplomatieke bijstand aan rogatoire commissies in derde landen zal eveneens meer aandacht krijgen.

Mensenrechten en rechtsstaat

De Unie zal zich concentreren op een betere bevordering en bescherming van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden, en het universele karakter ervan uitdragen. De afschaffing van de doodstraf blijft hoog op de internationale agenda van de EU.

Bijzondere nadruk zal worden gelegd op het inpassen van de mensenrechten en genderaspecten in alle EU-maatregelen, ook het EVDB, met name door de mensenrechten ter sprake te brengen in de politieke dialogen met derde landen. De voorkoming van genocide en massale wreedheden op internationaal vlak zal extra aandacht krijgen.

De Unie zal ook meer werk maken van het bevorderen van de rechtsstaat. Bij de opbouw en handhaving van een duurzame vrede blijft het ongedaan maken van straffeloosheid een hoeksteen van de EU-aanpak. De EU blijft het Internationaal Strafhof (ICC) onverminderd steunen, het universele karakter ervan uitdragen en de volledige tenuitvoerlegging van het Statuut van Rome nastreven. De Toetsingsconferentie van het Statuut van Rome vindt in 2010 plaats en biedt de gelegenheid om andermaal steun uit te spreken voor een verfijning van het internationaal strafrecht.

Handelsbeleid

De eerste wereldwijde terugval van de economie in meer dan vijftig jaar heeft het karakter van het handelsbeleid van de Unie fundamenteel veranderd. De EU zal blijven pleiten voor openheid en engagement, tegen isoleren en terugtrekken. In dat verband blijft de afsluiting van een ambitieuze, evenwichtige, veelomvattende Doha-ronde een EU-prioriteit. Daarnaast zal de EU bilaterale en regionale akkoorden met de belangrijkste handelspartners blijven nastreven.

De drie voorzitterschappen zullen in het kader van de markttoegangsstrategie van de EU, met behulp van de beschikbare instrumenten, initiatieven steunen voor een grotere export van goederen en diensten van Europese bedrijven, vooral het mkb, naar derde landen. Gezamenlijke acties om andere dan tarifaire belemmeringen weg te nemen, markten voor overheidsopdrachten toegankelijk te maken en de intellectuele-eigendomsrechten beter te beschermen blijven van het grootste belang.

Ontwikkelingssamenwerking

De EU onderschrijft de noodzaak om alle afspraken van Monterrey en Doha na te komen. Daartoe zal de EU er nauwlettend op toezien dat zij de ODA-toezeggingen van de Europese consensus inzake ontwikkeling naleeft, met name het Europese tussentijdse collectieve streefcijfer van 0,56% van het BNI in 2010. De EU zal bijzondere aandacht besteden aan de noden van de minst ontwikkelde landen, zonder de steun aan de overige ontwikkelingslanden, zoals die met lage en middeninkomens, te verwaarlozen, teneinde wereldwijd tot een evenwichtiger ontwikkeling te komen.

De EU zal een efficiënte hulp blijven promoten zoals overeengekomen in het kader van de Accra-Agenda voor actie. Zij zal die, met het oog op het forum op hoog niveau over de doeltreffendheid van de ontwikkelingshulp (Seoel 2011), actief blijven uitvoeren, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van landen in precare situaties.

De EU zal tevens de MDG's monitoren en trachten te verwezenlijken. Spanje, België en Hongarije zullen nauw samenwerken om de plenaire vergadering op hoog niveau van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (september 2010) voor te bereiden, die samenvalt met de tiende verjaardag van de Millenniumverklaring. In dat verband zal de aandacht uitgaan naar voedselzekerheid en bestrijding van honger en armoede door de verbetering van de duurzame plattelandsontwikkeling, de landbouwproductiesystemen en het water- en bosbeheer. Steun zal worden verleend aan de gezondheidsstelsels en de uitwerking van het EU-actieplan voor gendergelijkheid en versterking van de positie van de vrouw in het Europese ontwikkelingsbeleid. Voorts zal de uitvoering worden gestimuleerd van de toezeggingen op milieugebied die de EU op de desbetreffende conferenties heeft gedaan.

Wat de betrekkingen met de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS-staten) betreft, zal de EU zorgen voor de tweede herziening van de Overeenkomst van Cotonou, werken aan de sluiting en follow-up van de overeenkomsten inzake economisch partnerschap (OEP's) die staan voor regionale integratie en ontwikkeling van ACS-landen, en ook de uitvoering van OEP's en andere vormen van regionale integratie aanmoedigen, onder meer via "Hulp voor handel"-pakketten.

Ook de versterking van het transatlantisch partnerschap inzake ontwikkelingssamenwerking en de verbetering van de samenwerking met opkomende donoren (China, Brazilië, India) zijn prioriteiten.

Ten slotte zullen de drie voorzitterschappen ernaar streven de Europese burger bewuster te maken van de noodzaak om de solidariteit in stand te houden met de landen in nood die het zwaarst te lijden hebben van de huidige economische situatie.

West-Europa buiten de EU

De EU zal de samenwerking met de drie EER-landen (Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) verder ontwikkelen en die met Zwitserland intensiveren, mogelijk door middel van een nieuwe kaderovereenkomst. De EU streeft ook naar een betere samenwerking inzake fraudebestrijding en belastingen met Liechtenstein, Andorra, Monaco, San Marino en Zwitserland door nieuwe overeenkomsten te sluiten en de oude op te frissen.

Westelijke Balkan

Het Europees perspectief van de Westelijke-Balkanlanden zal verder vooruit worden geholpen conform de hernieuwde consensus over uitbreiding van december 2006. Het stabilisatie- en associatieproces, dat op de agenda van Thessaloniki stond, blijft in dat verband een belangrijk instrument. De EU zal de landen van de Westelijke Balkan blijven bijstaan bij hun politieke, economische en institutionele hervormingen en bij de regionale samenwerking tussen die landen. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de volledige uitvoering van de stabilisatie- en associatieovereenkomsten met partnerlanden, alsmede aan de naleving van de SAP-criteria. Er zal ook worden toegewerkt naar de sluiting van de stabilisatie- en associatieovereenkomst met Bosnië en Herzegovina (alsmede aan de ratificatie en uitvoering van de overeenkomst met Servië). De routekaarten voor de visumliberalisering zullen verder worden uitgevoerd.

Naburige landen Oost-Europa en het Middellandse Zeegebied

De Unie zal het Europese nabuurschapsbeleid (ENB) uitbouwen tot een uniform coherent beleidskader, en daarbij aan de oostelijke en de zuidelijke dimensie evenveel aandacht besteden.

De bevordering van stabiliteit, goed bestuur en economische ontwikkeling in de oostelijke buurlanden blijft voor de Europese Unie van strategisch belang. De Unie zal de uitvoering van het oostelijk partnerschap voortzetten met een sterker bilateraal engagement en met het oog op een nieuw multilateraal kader tussen de EU en Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, de Republiek Moldavië en Oekraïne, dat hervormingen, onderlinge aanpassing van de wetgeving en verdere economische integratie moet bespoedigen. In de komende anderhalf jaar vinden voorts onderhandelingen plaats over vergaande, breed opgezette vrijhandelsakkoorden met partners die lid zijn van de WTO en die bereid zijn hun beloften na te komen. Voorts wordt er, per land, gewerkt aan visumliberalisering als langetermijndoel, mits de voorwaarden voor een goed beheerde en veilige mobiliteit vervuld zijn. De tweede top van het oostelijk partnerschap wordt in het eerste halfjaar van 2011 gehouden.

Wat de zuidelijke dimensie betreft, krijgt de Unie voor het Middellandse Zeegebied een nieuwe impuls met de tweede UMZ-top in het eerste halfjaar van 2010 en de aanneming van het eerste UMZ-werkprogramma 2010-2012. Een doelmatig en doeltreffend werkend secretariaat, dat in Barcelona zal zetelen, is een andere prioriteit.

Er zal nauwkeurig gekeken worden naar de bilaterale betrekkingen met Marokko, Israël, Tunesië, Egypte en Jordanië, en de relaties met Algerije, Libanon en de Palestijnse Autoriteit worden verder ontwikkeld. De ondertekening van de overeenkomst met Syrië en onderhandelingen voor een overeenkomst met Libië zullen alle aandacht krijgen. In het eerste semester van 2010 vindt de eerste top EU-Marokko plaats.

De EU zal verder werken aan de **Europese regionale strategieën**, zoals de noordelijke dimensie en de Zwarte Zeesynergie, die complementair moeten zijn met het ENB en de overige regionale EU-initiatieven.

Betrekkingen met Rusland

De Unie zal het strategisch partnerschap met Rusland op basis van gemeenschappelijke belangen en waarden verder ontwikkelen. Getracht zal worden vorderingen te maken in de onderhandelingen over een nieuwe overeenkomst EU-Rusland en in de uitvoering van de routekaarten voor de vier gemeenschappelijke ruimten. De Unie zal er bij Rusland op aandringen de toetreding tot de WTO af te ronden, hetgeen het pad effent voor een bilateraal vrijhandelsakkoord en voor de regeling van andere hangende kwesties. De Unie zal zorgen voor samenhang en continuïteit in de opeenvolgende topontmoetingen met Rusland.

Centraal-Azië

Tijdens de 18 maanden gaat de EU verder met het uitvoeren van de strategie voor Centraal-Azië, en wel op de zeven belangrijkste onderdelen ervan: mensenrechten, rechtsstatelijkheid, goed bestuur en democratisering, onderwijs, economische ontwikkeling, handel en investeringen, energie en vervoer, milieu- en waterbeleid, gemeenschappelijke bedreigingen en uitdagingen, en de interculturele dialoog. Voorts zal zij nagaan in hoeverre de samenwerking met de landen van Centraal-Azië verbeterd kan worden.

Midden-Oosten

De Unie blijft het uiterste doen om tot een allesomvattend akkoord voor vrede in het Midden-Oosten te komen, gebaseerd op een oplossing met twee staten en in samenwerking met de regionale en internationale partners. Zij zal steeds een actieve rol spelen en werken aan betere betrekkingen met de landen in de regio, onder andere door mogelijkheden te onderzoeken en voorstellen te formuleren om de uitvoering van een vredesakkoord te steunen.

De Unie zal de ontwikkelingen in Iran op de voet blijven volgen en zich blijven inzetten voor een langetermijnoplossing van het nucleaire vraagstuk als onderdeel van een uitgebreidere agenda met Iran.

De Unie zal haar steun blijven verlenen voor een veilig, stabiel, democratisch, welvarend, eendrachtig Iran en streeft naar een handels- en samenwerkingsovereenkomst met het land. Een hoofddoel van de EU blijft het afsluiten van de onderhandelingen met de Samenwerkingsraad van de Golf over een vrijhandelsakkoord.

Transatlantische betrekkingen

De transatlantische betrekkingen blijven hoog op de agenda van de Raad staan. Het strategisch partnerschap EU-US wordt verder verbeterd, met extra aandacht voor belangrijke multilaterale kwesties als klimaatverandering en energie, de economische en financiële crisis, crisisbeheersing, alsmede ontwikkelingssamenwerking. Wat de energie betreft, wordt alles in het werk gesteld om de Energieraad EU-VS goed te benutten. De uitvoering van het programma inzake economische samenwerking van 2007 en de dialoog over de regelgeving worden voortgezet, met name via de Trans-Atlantische Economische Raad. Op de nieuwe politieke agenda staan een intensievere politieke dialoog en eventueel een gezamenlijk optreden in regionale kwesties, non-proliferatie, ontwapening, en veiligheid. Verdere samenwerking op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht alsmede terrorismebestrijding wordt nader onderzocht.

De goede relaties met Canada worden uitgebouwd en aan de alomvattende economische overeenkomst en andere onderwerpen wordt verdergewerkt.

Afrika

De EU zal haar inspanningen blijven toespitsen op de uitvoering van de gezamenlijke strategie EU-Afrika en het actieplan. Speciale aandacht verdienen de maatregelen op het gebied van vrede en veiligheid, energie, klimaatverandering, handel, mensenrechten, democratie, rechtsstaat en migratie. De EU zal samen met Afrika in de tweede helft van 2010 de derde Top EU-Afrika organiseren.

Bevordering van vrede en veiligheid op het continent blijft een van de hoofddoelen van het EU-beleid voor Afrika. De EU blijft met de Afrikaanse Unie (AU) samenwerken zodat deze een hoofdrol kan spelen bij het voorkomen en oplossen van conflicten op het hele continent. De EU blijft steun verlenen voor crisispreventie, stabilisatie en verzoening en blijft bijdragen tot capaciteitsopbouw, vooral inzake de planning en uitvoering van de vredeshandhavingmissies van de AU.

De EU blijft de ontwikkelingen volgen in crisisgevoelige gebieden zoals het gebied van de Grote Meren, de Sahelregio en de Hoorn van Afrika (met name Sudan en Somalië), en zal zich, met de regionale en internationale partners, inzetten voor stabilisatie en oplossing van conflicten.

Azië

De Unie zal bijzondere aandacht besteden aan het ontwikkelen en verstevigen van de betrekkingen met de partners in Azië. In dit verband biedt de ASEM8-top in de tweede helft van 2010 de gelegenheid om de politieke en economische doelstellingen van de EU te promoten en de banden met Azië verder aan te halen.

De betrekkingen met afzonderlijke landen in Zuidoost-Azië zullen worden verstevigd door de sluiting en uitvoering van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten, en, zo mogelijk, een vrijhandelsakkoord met de ASEAN. De EU moet toetreden tot het Verdrag van vriendschap en samenwerking, waaruit haar krachtige steun aan en bijdrage tot de regionale integratie, vrede, veiligheid en samenwerking blijkt, alsmede haar bereidheid tot een constructievere inzet voor de regionale integratie.

We zullen inzetten op het verstevigen van de bilaterale betrekkingen met Japan, in het vooruitzicht van de hernieuwing van het huidige actieplan.

Er zal ook worden gestreefd naar nieuwe contractuele betrekkingen met China, Zuid-Korea en India. Wat China betreft, zal de EU zich blijven inspannen voor verdieping van de economische betrekkingen en versterking van de politieke contacten met deze belangrijke partner. De mensenrechtendialoog zal een belangrijk onderdeel blijven van de betrekkingen met China. De eerstvolgende logische stap in de betrekkingen met India zijn onderhandelingen over een PSO; de EU zal nagaan hoe India daartoe bereid gevonden kan worden.

De EU zal, ter verhoging van de stabiliteit, de situatie op het Koreaanse schiereiland nauwlettend in het oog houden. Zodra het nieuwe rechtskader van kracht is, zal de EU ernaar streven de betrekkingen met de Republiek Korea op te waarderen tot een strategisch partnerschap.

De EU zal de ontwikkelingen in Myanmar/Birma actief volgen en de inspanningen van de VN, die willen helpen bij de overgang naar democratie, steunen, met name in de context van de voor 2010 geplande verkiezingen.

De EU zal zich actief blijven inzetten in Afghanistan en Pakistan om het actieplan ter versterking van het EU-optreden in die landen verder uit te voeren, rekening houdend met de regionale dimensie. De EU is bereid de nieuwe Afghaanse regering te helpen om alle uitdagingen van het land het hoofd te bieden.

Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied

De banden met Latijns-Amerika worden verder aangehaald. De zesde Top EU-LAM in de eerste helft van 2010 zorgt voor de follow-up van het actieplan en voor de oprichting van de Stichting EU-LAM. De top met Mexico is in de eerste helft, die met Brazilië in de tweede helft van 2010. Er zal ook verder gewerkt worden aan de strategische partnerschappen en de actieplannen met Mexico en Brazilië.

Ook de betrekkingen met afzonderlijke landen en groepen van landen krijgen de nodige zorg: in die 18 maanden vinden er regelmatig bilaterale bijeenkomsten plaats met Chili, Centraal-Amerika, de Andesgemeenschap, Cariforum en Mercosur.

Er zal sterk de nadruk worden gelegd op de sluiting en ondertekening van de associatieovereenkomsten met Centraal-Amerika, op de ondertekening van de Multilaterale Overeenkomst met de Andesgemeenschap en op de hervatting van de onderhandelingen over de associatieovereenkomst met Mercosur.